

DARBININKAS

Vol. LXXXI, Nr. 38 PERIODICALS 341 Highland Blvd. Kaina
Spalis - October 4, 1996 Penktadienis-Friday Postage paid at Brooklyn, N.Y. Brooklyn, N.Y. 11207 \$1.00

LIETUVOJE ir apie LIETUVĄ

- Iki metų pabaigos greičiausiai bus įsteigtas pirmasis Lietuvos bankininkystės institutas. 120 tūkst. ekiu šiam tikslui skiria Europos Sąjungos PHARE programa. Instituto steigėjai bus Lietuvos bankas (LB), Lietuvos komercinių bankų asociacija (LKBA), Centrinis depozitoriumas (CD) ir Finansų ministerija. Baigė šio instituto programas gaus tarptautinės vertės diplomus. Kol kas instituto steigimo klausimai svarstomi ir derinami Lietuvos banke. LB direktorių taryba jo steigimui jau priitarė.

- Vilniaus universitetas ir Generalinė Prokuratūra parengė specialią vyriausybės apmokamą jaunuolių, stojančių į teisės fakultetą, grupę. Į šią privilegijuotą grupę atskiru konkursu priimami teisininkų ir aukštų pareigūnų vaikai. Kiekvienas tos grupės studentas Gen. Prokuratūrai, t. y. mokesčių mokesčių mokėtojams, kainuos 2,600 litų metams.

- Negalutiniaus Statistikos departamento duomenimis, pernai šalies bendrasis vidutinis produktas padidėjo 3%. Į jį įskaityta ir šešėlinio sektoriaus dalis. Manoma, kad šešėlinė pramonė Lietuvoje 1995 m. sudarė 11%, o prekyba - 18%.

- Žemės ūkio bankas gavo Lietuvos banko pažymėjimą, leidžiantį aptarnauti 30 mln. JAV dolerių Pasaulio banko paskolą. Ji bus skirstoma per Vilniaus ir Žemės ūkio bankus. Lengvatinės paskolos bus teikiamos privačioms žemės ūkio bendrovėms, žemdirbiams bei kaimo verslininkams.

- Liepos 22 d. į Lietuvą yra investuota beveik 400 mln. dolerių, o didžiausia investuotoja - Vokietija, iki šiol įsteigusi 181 bendrą su Lietuvos kapitalu arba savo kapitalo įmonę. Vokietijos tiesioginės investicijos 1996 m. sausio 1 d. duomenimis siekia daugiau kaip 273,4 mln. litų į vieną įmonę. Pagal Statistikos departamento tyrimą, naudojant tarptautinę OECD metodiką, investicijos Lietuvoje sudaro 1 mlrd. 406 mln. litų. Antrą vietą pagal investicijas užima JAV - ji yra įsteigusi 71 įmonę ir investavusi daugiau kaip 241,1 mln. litų arba vidutiniškai 3,39 mln. litų į vieną įmonę. D. Britanija investicijų lentelėje - trečioje vietoje. Ji įsteigė 42 įmones ir investavo beveik 161,6 mln. litų (vidutiniškai 3,8 mln. litų į vieną įmonę). Po šių valstybių rikiuojasi Švedija, Rusija, Airija, Danija ir Suomija.

- Lietuvos banko užsienio valiutos ir aukso atsargos rugpjūčio pabaigoje buvo didžiausios per šešerius nepriklausomybės metus ir siekė 852,5 mln. JAV dolerių. Praėjusį mėnesį atsargos padidėjo 48,8 mln. JAV dolerių, arba 5,7%, praneša Lietuvos bankas. Nuo metų pradžios užsienio valiutos ir aukso rezervai padidėjo 33,5 mln. dolerių, arba 4%. Vien konvertuojamų užsienio valiutų atsargos rugpjūtį išaugo 53,4 mln. JAV dolerių, arba 7%. Mėnesio pabaigoje jos buvo vertinamos 773,4 mln. JAV dolerių. Aukso vertė praėjusį mėnesį nepasikeitė ir buvo 62 mln. JAV dolerių.

KAS SVARBU LIETUVOS VALDŽIAI

Prieš kurį laiką Lietuvos Prezidentas, kalbėdamas per televiziją, paragino žmones nebijoti Rusijos energetikos komplekso firmų. Argumentuodamas savo optimistinę požiūrį į santykius su būsimais (o iš tikrųjų esamais) partneriais, jis pasitelkė Slovakijos bei Estijos pavyzdžius. Pasirodo, tos šalys taip pat nebijančios Rusijos dujų bei naftos kompanijų. Prezidentas pademonstravo tarptautinį išsilavinimą, tik užmiršo pamąstyti, o kokių apskritai pagrindų mūsų šalis lyginama su anomis. Slovakijos geopolitinė situacija visai kita, daug tvirtesnė ir jos saugumo garantijos. Estija santykius su Rusija atsveria suartėjimu su Suomija, Švedija ir Vokietija, teisine nacionalinių interesų apsauga. Mūsų tikroji padėtis santykių su Rusija atžvilgiu, švelniaiariant, kiek kitokia. O kur dar Baltarusijos veiksnys! Tad kam tie primityvūs argumentai? Užsimena mūsų Prezidentas ir apie korupciją. Vienu metu buvo postringaujama, kad tą "žvėrelį" labai sunku apibrėžti, o jau pagauti niekaip neįmanoma. Dabar jau lyg ir linkstama "sustiprinti" kovą, net kumštis teatrališkai suspaudžiamas ir R. Ozolas pasikviečiamas pasitarti. Suprantama, Centro sąjungai neprošal prezidento parama, o LDDP-istams žūtbutinai reikalingi ir atviri, ir slapti sąjungininkai. Nepaisant paties R. Ozolo drąsos, jo intencijų kilnumo šioks toks įtarimas dėl kovos su korupcija ateities kyla, tarp

Centro sąjungos kandidatų į Seimą lyderių išvydus buvusius Vilniaus savivaldybės veikėjus, kurių veikla prieš porą metų garbėjo spaudoje. Tačiau šita "kandidatinė" bėda būdinga ir kitoms partijoms. Nežinau, kaip konservatoriai nušvies tautai savo "švartų rinkų" programos vykdymą. Prieš rinkimus gera proga tai padaryti. Tačiau, manyčiau, jog savisaugos instinktas bus stipresnis, nes, pradėjus skelbti "laimėjimus", spauda primintų daug nemalonių faktų, rodančių, jog "veikėjo" mentalitetas, psichologija, korumpuotumas dažniausiai nepriklauso nuo jo partinės priklausomybės.

Ragindamas Lietuvos žmones nesibijoti Rusijos kompanijų, Prezidentas teigė, jog valstybė visur išlaikysianti savo rankose pagrindinius valdymo vertus. Išgirdus tokį argumentą, atrodo, jog čia jau kalba koks "Radio šou" herojus. Juk valstybė tvirtai valdė ir "Jūra", ir Valstybinį komercinį banką, ir daugybę kitų ekonomikos struktūrų, kurios arba buvo išvogtos, arba buvo paverttos valstybės pinigų perpumpavimo ir "klano" kišenės kanalais. Naujausias pavyzdys - Žemės ūkio ministerijos veikla. Juoka tad kelia kalbos apie valstybės garantijas, valstybės poveikį. Yra tik žmonių bei "klanų" poveikis, o jie jokių garantijų Lietuvos žmonėms neduoda, nes tą funkciją televizijoje turi atlikti ir atlieka Prezidentas. O Prezidento garantijos, švelniaiariant, keis-

tos. Pasižymėjęs Maišiagalos memorandumo diplomatija ir parodęs tikrąsias Lietuvos vadovų intelektualines galias, vėliau jis atvira krūtine gynė jau visiškai susikompromitavusius A. Šleževičių bei buvusį vidaus reikalų ministrą R. Vaitiekūną, kuris dabar sėkmingai darbuojasi uždaronoje akcinėje bendrovėje, turinčioje ryšių su "Vilniaus brigada". Tiesa, nepavyko buvusį premjerą padaryti ambasadoriumi Anglijoje, tačiau kiti du anos pagarsėjusios trijulės nariai puikiausiai darbuojasi iki šiolei. R. Šarkinas iš finansų ministro kėdės persėdo į Lietuvos banko valdytojo kėdę, o K. Ratkevičius iš to banko perėjo į Valstybinį komercinį baigti tvarkyti EBSW reikalų. Nuo valstybės finansų jie rankų taip ir neatitraukė. Valstybinio komercinio veikla jau visiems žinoma, o pagrindiniai herojai šypsoji sau pro ūsus - dabar jau valstybė į jų kišene pils naujus milijonus. Stebėtina, jog net aktyvioji opozicija nesigilino nei į Šarkino, nei į Ratkevičiaus veiklą. Na, nerūpi jiems tie reikalai, tai turėtų rūpėti Prezidentui. Juk aiškinant Maišiagalos memorandumo svarbą pabrėžiama, jog Prezidentas "turis teisę". Taip, Prezidentas turi teisę, bet juk turi turėti ir priedermių. Tačiau vargu kam kas galėtų pasakyti, kaip tos priedermės realiai atliekamos. Lietuva kaip jūrų valstybė sužlugdyta (net kontrolieriai apie tai kalba) - Prezidentui neįdomu? Benamiai, mokyklų nelankantys vaikai - ar įdomu? Valdančiųjų moralė - įdomu? O ta moralė ištis keistai atrodo. Ką jau čia kalbėti apie buvusios ir esamos nomenklatūros moralę, kai Vilniaus universiteto, mokslo šventovės, kuri, atrodytų net juodžiausiais laikais turėtų puoselėti pagrindines humanistines vertybes, dorovinius principus, rektorius R. Pavilionis atvirai pareiškia, jog jam nesvarbu, kas finansuoja aukštąją mokyklą, jis mielai priimtų ir nusikaltėlių pinigus. Aišku, jis šitaip nekalbėtų Europos rektorių konferencijoje, tačiau vietiniams - galima. Juk nuryš ir nesusirauks. Nejau visiems universiteto profesoriams būtų tas pat, jei jiems atlyginimus mokėtų nusikaltėlių pinigais. Žudikų, vaikų prievartautojų, vagių, kurie prisidengia tokiu nekalto verslininko vardu. Nejau tas pat būtų ir universitete dirbantiems humanitarams, kūrėjams, valstybinių premijų lau-

Skulptoriaus Vytauto Kašubos paminklas Didžiajam kunigaikščiui Gediminui papuošė Katedros aikštę Vilniuje.
V. Kapočiaus nuotr.

Rugsėjo mėnesį Vilniuje, Katedros aikštėje, buvo atidengtas paminklas Didžiajam Lietuvos valdovui kunigaikščiui Gediminui. Tūkstantinė minia susirinko pagerbti Gedimino atminimą.
V. Kapočiaus nuotr.

Gedimino paminklo atidaryme Vilniuje dalyvavo Lietuvos skautai.
V. Kapočiaus nuotr.

BUS STEIGIAMAS KONCERNAS "LIETUVOS NAFTA"

Rugsėjo 24 d. Seimas priėmė įstatymą dėl akcinės bendrovės "Lietuvos nafta" steigimo. Jame numatyta steigti bendrovę, formuojant įstatinį kapitalą Lietuvos valstybei nuosavybės teise priklausančiomis naftos ūkio įmonėms - AB "Mažeikių nafta", "Būtingės nafta", "Lietuvos kuras" ir specialios paskirties AB "Naftotiekis" - akcijomis. Vardiniu balsavimu "už" šį dokumentą balsavo 42 Seimo nariai, 32 - buvo "prieš", 3 - susilaikė.

"Valstybei nuosavybės teise priklausančios "Lietuvos naftos" akcijų paketas, taip pat kiekvienoje sudarančioje ją įmonėje negali būti

mažesnis negu 34%. Tačiau pirmus trejus metus po šios bendrovės įsteigimo jis negali būti mažesnis kaip 51%", - sakė Eltos korespondentei, komentodamas naują dokumentą, Seimo ekonomikos komiteto narys Vytautas Zimnickas.

Įstatymas numato, kad sprendimus dėl "Lietuvos naftos" likvidavimo gali priimti tik Lietuvos Seimas, o dėl reorganizavimo - tik Vyriausybė. Ši akcinė bendrovė gali būti privatizuojama tik Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto privatizavimo įstatymo nustatyta tvarka.

ELTA

PASIRAŠYTA SINDIKUOTOS PASKOLOS SUTARTIS

"Lietuvos žmonės turėtų didžiuotis savo finansininkais taip pat, kaip ir krepšinio komanda", - pasirašius paskolos sutartį sakė "J. P. Morgan" banko vykdantysis direktorius Jean Facon. Pasak jo, profesionalių Finansų ministerijos vadovų dėka, Lietuva negrįžtamai įžengė į tarptautinę finansinę bendriją.

"J. P. Morgan" organizavo antrąją sindikuoją 75 mln. JAV dolerių (300 mln. litų) paskolą, kuriai lėšų skyrė 9 pasaulio valstybių bankai. Pasak Facono, bankai buvo pasirengę suteikti daugiau kaip 100 mln. JAV dolerių, tačiau Lietuvai apsiribojus 75 mln. dolerių, kiekvieno kreditoriaus indėlis buvo sumažintas iki 7,5 mln. dolerių.

reatams, kurie kartais taip gražiai padejuoja apie smunkančią dorovę ar pasidalina išpučiais apie dvasines vertybes. Nesusrinko nei universiteto Senatas, joks profesorius neparodė jaunimui pilietinio "gesto" - neatsiribojo nuo tokių savo kolegų profesorius žodžių. Taigi moralė. Tokia tad ir kova su nusikalstamumu, korupcija, toks tad ir valstybės interesų gynimas. Jei jau Vilniaus universiteto dvasingiesiems nesvarbu, kas išlaiko, tai kodėl turėtų būti svarbu prezidentūrai ar Seimui?

Vytautas Rubavičius

Dar vieną sindikuoją paskolą "J. P. Morgan" ketina suteikti kitais metais. Banko atstovų nuomone, ji bus dar didesnė, ir dar labiau palankesnė Lietuvai. Neabejotinos teigiamos įtakos paskolos palūkanoms, pasak "J. P. Morgan" viceprezidento Fergus Elder, turės Lietuvai nustatytas gana geras valstybės kredito reitingas. Jo nuomone, jeigu valstybė nuolat dalyvaus tarptautinėje finansų rinkoje, marža sumažės.

Iš šios paskolos lėšų bus grąžinta pirmoji 33 mln. JAV dolerių sindikuoją paskola, kurią taip pat organizavo "J. P. Morgan". Paskola buvo suteikta baltijai pusei metų. Tarp skolintojų, be "J. P. Morgan", buvo New Yorko bankas "Morgan Guaranty Trust Company of New York", Luxemburgo bankas "Dresdner Bank", "Nomura Bank International Plc." ir "The Bank of Tokyo Mitsubishi, Ltd." Paskola buvo suteikta už 8% metinių palūkanų. Gražinti ją reikia rugsėjo mėnesį.

ELTA

Užsisakydami
DARBININKĄ,
Jūs paremsite
lietuvių
Amerikoje

PARODOJE - PASAULIO MEDICINOS PAŽANGA

Rugsėjo 24 d. Vilniuje, "Litexpo" centre, atidaryta ketvirtoji tarptautinė specializuota paroda "BaltMedica. BaltFarma. BaltDent. BaltOptika". Ją surengė Lietuvos parodų centras "Litexpo" kartu su Vokietijos firma "IEG - Solingen". Ši paroda, anot firmos "IEG-Solingen" vadovo Norvilo Stratmano, priskiriama prie pačių reikšmingiausių parodų, rengiamų Baltijos valstybėse. Parodos atidarymo juostelę perkirpo Lietuvos Respublikos ministras pirmininkas Mindaugas Stankevičius.

Parodos organizacinio komiteto pirmininkas Lietuvos sveikatos apsaugos ministras Antanas Vinckus pabrėžė, kad tokios parodos teikia ir apčiuopiamą naudą: dalis eksponuojamos aparatinės įrangos Lietuvos gydymo įstaigose. Iš

praėjusios parodos nupirka 5 mln. dolerių vertės eksponatų. Dabar, sakė ministras, gautas 12,7 mln. dolerių kreditas, už kurį bus įsigijama medicinos technika iš šios parodos.

Ketvirtoje specializuotoje tarptautinėje medicinos technikos ir farmacijos parodoje, užimančioje 6,5 tūkst. kv. metrų plotą, savo produkcijos parvyzdžius eksponuoja 560 firmų iš 35 pasaulio šalių.

ELTA

Jeigu Jus domina naujausi įvykiai Amerikoje ir Lietuvoje, užsisakykite **DARBININKĄ**. Šis laikraštis tikrai neapvils Jūsų. Jau 80 metų Amerikos lietuviai skaito DARBININKĄ. Skaitykite **DARBININKĄ** ir pasiūlykite jį kitiems.

Rašytojai padeda kultūroms bendrauti

Vytautas Rubavičius

Susiruošti teko greitai, ir ketvirtadienį (IX.5) lėktuvu jau skridome į Kopenhagą. Iš ten - į Oslą, o iš Norvegijos sostinės - į tolimą šios šalies pakraštį, esantį ant 70-os lygiagrečės, kuris daugeliui pačių norvegų yra egzotiškas ir savotiškai nesuvokiamas kraštas. Į Altą atskridome vėl vakarą, tačiau jau skrisdami spėjome pajusti nenusakomai didingą Norvegijos grožį - vienoje vietoje vanduo, kalnai, sniegas. Trise - šių eilučių autorius, Almantas Samalavičius ir Regimantas Tamošaitis - vykome į Norvegijos literatūros kritikų sąjungos ir Norvegijos informacijos tarnybos Šiaurės Norvegijoje surengtą literatūros kritikų seminarą, kurio tema buvo "Mažumų parašytos literatūros suvokimas". Daugiausia buvo kalbama apie mums visiškai nepažįstamą **samių** literatūrą, tačiau pokalbiai palietė ir esminius kitos kultūros suvokimo, didžios ir mažos kultūrų sąveikos klausimus. Diskusijos buvo atviros, nevengta tų kultūros problemų, kurios yra labai politizuotos, skaudžios, bandomos pridengti įvairiais stereotipais. Aiškiai jautėme samių rašytojų ir kultūros veikėjų pastangas skatinti tautinio tapatumo ugdymą, nacionalinės raštinės plėtrą ir sykiu naikinti per ilgą laiką susidariusius kultūrinių bei politinių stereotipų barjerus. Samiai patyrė didelę kultūrinę ir ekonominę praeitį. Ypač moderniajame amžiuje. Paskutiniame praėjo amžiaus dešimtmetyje jų kalba buvo uždrausta, ir tik XX a. aštuntojo dešimtmečio pradžioje tie draudimai buvo panaikinti. Beje, panašus buvo ir suomių tautinės mažumos švedijoje likimas. Tad kai mes kalbame apie demokratiją, demokratinę institucijų įsitvirtinimą, turime nepamiršti, jog demokratijos lopšyje - Europoje daugelis "laisvių" yra visiškai nesenos. Nors mes ir patyrėme rusifikavimo politikos "grožybes", tačiau mums, ypač nesusiėjusiems su buvusia nomenklatūra, vis dėlto sunku įsivaizduoti griežtus draudimus vartoti gimtąją kalbą.

Ir Danijoje, ir Švedijoje pastaraisiais metais išryškėjo stipri į tas šalis persikėlusiu rašytojų kūrybos srovė. Vieni jų jau rašo danų ar švedų kalba, kiti spausdina savo kūrybos vertimus. Danų kritikas E. Skyum-Nielsen parodė, jog tų rašytojų knygas skaitytojai suvokia kitaip nei savų rašytojų kūrinius. Recenzuojant dažniausiai nupasakojama sudėtinga, kartais tragiška autoriaus biografija, tad knyga tik vienaip ar kitaip paliudija asmeninį likimą.

Nesigilinama į pačios knygos esmę, jos meninius ypatumus. Kitaip tariant, recenzuojant beveik netaikomi literatūriniai kriterijai. O imigrantų rašomus kūrinius sunku suvokti jau vien dėl to, kad juose savaip derinamos dvi (kartais ir daugiau) kultūros - savoji ir naujoji, siejamos dvi socialinės ir kalbinės patirtys, galų gale dvi literatūros tradicijos. Pagrindinis šių autorių tikslas - bandyti suvokti save visai kitomis aplinkybėmis ir išgyventi į tas aplinkybes. Tai tiesiog pamatinė hermeneutinė situacija - būti ant ribos, išgyventi ribos būseną, savivokos akte suderinti skirtingų kultūrų diskursus.

Profesorius Herald Gaski, pasiremdamas savo patyrimu, kaip tik ir iškėlė "ribos" žmonių svarbą kultūrų bendravimui. Šis puikiai pažįstantis norvegų kultūrą ir sykiu ieškantis savojo samiškąjo tapatumo vakarietis intelektualas papasakojo, kaip, būdamas jaunas, kritikuodavo samių autorių kūrinius, nes buvo išauklėtas

vakarietiška dvasia ir rėmėsi didžiosios literatūros kriterijais. Ir būdavo visiškai nesuprastas, atstumtas, nors iš esmės troško padėti. Vėliau jis ėmė aiškintis šią situaciją, ir pirmiausia jam atėjo į galvą mintis, jog **samių kultūroje apskritai neįprasta kritikuoti, kritiškas požiūris išreiškiamas įvairiais netiesioginiais būdais**. Samių kultūroje nelengva nusakyti ar fiksuoti požiūrių susidūrimą. Jis sutiko su išreikšta nuomone, jog **priespaudą patyrusių mažų tautų literatūrose knyga yra daug sudėtingesnis socialinis įvykis nei vakarietiškai suvokiamas kūrinys, o knygos rašymas ir leidimas yra ir savotiškas politinis veiksmas**. Juk dar visai nesenai ir lietuvių raštija jautė priedermę išlaikyti tautos tapatumą, tautinę dvasią, istorijos ir valstybingumo pojūtį.

Daug diskusijų sukėlė Almantas Samalavičius pranešimas apie galimybes kurti literatūrą mažumų kalbomis Lietuvoje, kadangi tarp seminario dalyvių buvo Estijos ir Latvijos delegacijos. Bandyta atsakyti į klausimą - koks yra vietinio rusų rašytojo statusas Baltijos valstybėse, kokiai literatūrai jis priklauso? Šitai ypač jaudino latvius ir estus. Lyg ir prieita išvada, jog vietiniai rusų rašytojai yra rusų kultūros marginalai. Tačiau ši problema daug sudėtingesnė. Juk šiuolaikiniame pasaulyje net kai kurių didžiųjų literatūrų žymiausi kūrėjai yra atvykėliai iš buvusių kolonijų ar kitų kraštų. Kaip tik tokie žmonės lėmė kalbinį anglų literatūros atsinaujinimą. Tad kokioms šalims ir kokioms literatūroms priklauso tie autoriai? Į tai sunku vienaprasmiškai atsakyti. O gal ir nereikia atsakyti. Juk jei rašytojas yra dviejų ar daugiau šalių literatūros proceso "veikėjas", tuo geriau toms literatūroms. Tokie rašytojai yra patys tikrieji kultūrinio bendravimo kanalai, suartinantys svetimus pasaulėvaizdžius, tolimus dvasios pasaulius.

Šeimininkai pasistengė ne tik laiduoti reikiamą diskusijų intelektualinį lygį, bet ir kiek galėję rodė apylinkes, senosios kultūros liekanas. Tiesiog stingdančiai nuostabi gamta. Lanckėms atstatytoje Ongajoksetros sodyboje, išikūrusioje giliame upės slėnyje. Aplinkui miškingi kalnai. Po sočios vakarietės, kuriai buvo pasirinkta ypatingai paruošta menkė ir tirpstančios burnoje menkių kepenėlės, arklių traukiamais vežimais grįžome prie laukiančio autobuso. Staiga aiškiai danguje ėmė mainytis pašvaistės liežuviai. Jie lydė mus visą kelią. Pabuvojome ir tradiciniame samių būste, panašiam į jurtą ir čiumą, kur buvome pavaišinti elnienos troškiniu. Pagyvenusį šeimininkų

pora parodė, kokia yra tradicinė samių kasdienybė, šeimininkas savo pasakojimą vis paversdavo daina. Pastebėjome, kad norvegai labai mėgsta dainuoti. Žiūrėk, vakare bekalbant kuris ir užniūniuoja kokią liaudišką melodiją. O samiai, atrodo, dainuoja nuolat. Jų pasakojimai, gyvenimo istorijos yra išdainuojamos. Daina - joikas - yra ir jų poezijos pamatas. Eilės kartais gali pasirodyti paprastos tiems, kurie pripratę prie moderniosios Vakarų poezijos. Tačiau reikia turėti omenyje, kad samių poeto eilėraštis visada turi "omenyje" tam tikrą gyvenimo situaciją ir reikalauja iš skaitytojo aktyvaus gyvenimiško atsako. Bevaikščio-

(nukelta į 4 psl.)

Jei Lietuva su Latvija daužysis kaktom, laimės LUKoilas

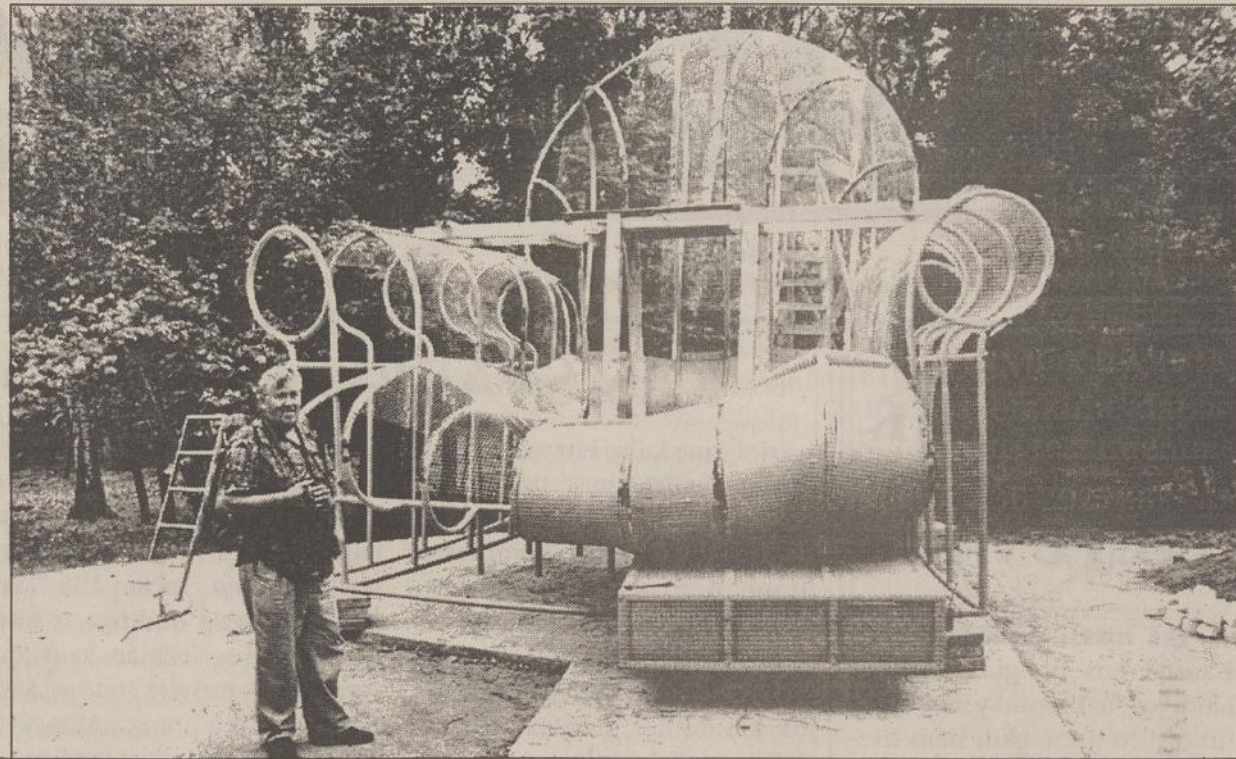
Lina Pečeliūnienė

Latvijos derybų dėl sienos delegacija, siekdama pastumti sieną piečiau (kad naftingas jūros šelfas liktų Latvijai), pradėjo ginčyti, kad Kuršių nerija yra Lietuvos krantas. Nors ir pripažindamas 1982 metų jūrų konvenciją, Latvijos derybų delegacijos vadovas M. Riekstinis siūlė skaičiuoti Lietuvos šelfo ilgį nuo Ventės rago.

LA kalbėjosi su buvusiu Latvijos užsienio reikalų ministru ir derybų delegacijos vadovu Juriu Sinka. Po Latvijos Seimo rinkimų keletą mėnesių vadovavęs Latvijos deryboms su Lietuva, liepos mėnesį J. Sinka buvo nušalintas.

Klausėme jo nuomonės apie dabartinę derybų eigą.

Juris Sinka: Mano manymu, reikia labai atsargiai tas derybas vesti. Žinoma, Latvija turi galvoti apie Latvijos interesus, o Lietuva - apie Lietuvos. Tačiau kažkur tie interesai sutampa.

G. Penikas iš New Yorko Europos Centro parke prie savo kūrybinio darbo - milžiniškos skulptūrinės kėdės. V. Kapočiaus nuotr.

Būtent tuo ir reikia vadovautis.

Kur jie sutampa? Kokie bendri mūsų šalių interesai?

Bendrai tvarkyti visų trijų Baltijos valstybių gamtinius išteklius. Gal kada nors, kai visos trys šalys būsime Europos Sąjungoje, tą bendrą interesą geriau suprasime. Iš to, kaip dabar reaguoją abi šalys (Latvija ir Lietuva), darytina išvada, kad esame dar toli nuo tokio suvokimo. (Tai mano asmeninė nuomonė. Atsiminkite, aš nebesu delegacijos vadovas.)

Be savo interesų, kiekviena šalis dar turi galvoti ir apie kitą pusę. Jau vien dėl to, kad egzistuoja mūsų nedraugai, kurie suinteresuoti būtent mūsų nesutariais.

Kokių klaidų padarė abi derybų pusės?

Pernai buvo Maišiagalos susitarimas. Jūsų ir mūsų prezidentai tada buvo įtraukti, ir tuometiniai premjerai... ir nieko gero

(nukelta į 4 psl.)

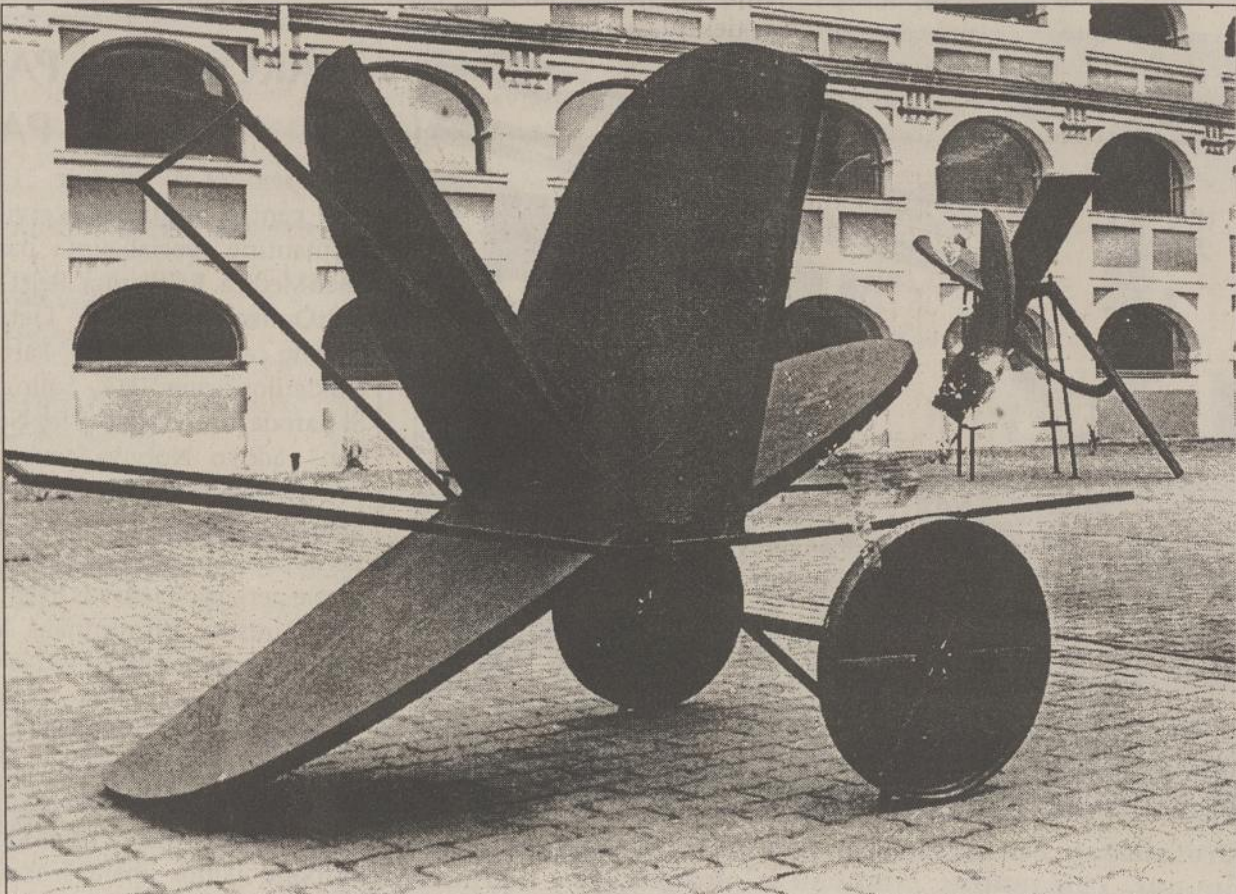
Lietuvos parlamento rinkimai - nacionalinės mažumos

Lietuvos lenkų rinkimų akcija į savo rinkiminį sąrašą įrašys rusų ir baltarusių nacionalinių mažumų atstovų pavardes, rašoma Lietuvos spaudoje. Dalies parlamento rinkimuose spalio 20 d. dalyvaus 31 lenkų rinkimų akcijos kandidatas. Pirmajame sąrašo dešimtmuke buvo dviejų etninėlių rusų ir vieno baltarusio pavardės. Lenkų rinkimų akcijos pirmininkas Jan Senkiewicz spaudos konferencijoje pareiškė, kad jo organizacijos pagrindinis tikslas - užtikrinti vienodas teises visiems šalies piliečiams, nepaisant jų etninės kilmės. 1992 m. į Lietuvos 141 vietos parlamentą buvo išrinkti keturi lenkų rinkimų akcijos nariai. Lietu-

vos rusų asociacijos atstovas Valentinas Jefimovas pareiškė, kad jo organizacija papildys lenkų rinkimų akcijos planus reikavimu panaikinti vizas, vykstant į Baltarusiją, Ukrainą ir Rusiją. Lietuvos rusų asociacija, kurios atstovų parlamente dar niekad nebuvo, taip pat pasisako už turto grąžinimą rusų pravoslavų Bažnyčiai bei Rusijos valstybinės televizijos ir radijo laidų transliacijos atnaujinimą Lietuvoje.

Iš 3,7 mln. Lietuvos gyventojų, 7% sudaro lenkai, 8,5% - rusai ir 1,5% - baltarusiai. Beveik visi šalies nacionalinių mažumų atstovai turi Lietuvos pilietybę.

DPA

E. Urbaitis iš New Yorko metalo skulptūrų paroda Lietuvos Technikos bibliotekos kiemelyje Vilniuje. V. Kapočiaus nuotr.

GALCHUS & GORDON, advokatai, patarnauja sekančiuose teisiniuose reikaluose: nelaimingi atsitikimai, nekilojamas turtas, imigracija, DWI and all criminal. Virš 20 metų patirtis. Parūpinamas lietuvių k. vertėjas. Konsultacija nemokamai. Galchus & Gordon, 39-07 Bell Blvd., Bayside, NY 11361. Tel.: 718 229-2629.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose reikaluose. Advokatas kalba ir lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. Tel. 203 651-0261.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laido tuves. Kopyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laido tuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laido tuvės. Modernios kopyčios, oras šaldomas. Dang vietos automobiliams pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoje vietoje - **OHLERT-RUGGIERE, Inc.**, 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, NY. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnaitė, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LAISVĖS ŽIBURIO radijas girdimas sekmadieniais 9 val. ryto iš KDM stoties 1380 AM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 423-3979.

Lietuvos Krikščionišką DEMOKRATIJA ir jos spaudą paremkime dabar: pinigais, Unitrust, testamentais.

-Tax Exempt #36-2927289-

per:
Pope Leo XIII Literary Fund, Inc.
9050 Troy Avenue
Evergreen Park, IL, 60642

Fax/Tel. 708-636-9562 Klauskite informacijų

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI Į VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Asolino MEMORIALS

66 - 86 80 ST. MIDDLE VILLAGE, QUEENS N.Y. 11379
PHONES (718) 326 - 1282; 326-3150
- TAI MŪSŲ VIENINTĖ VIETA -
- GAUSI PARODŲ SALĖ -

KVEČAS
JONAS
1933 + 1976

VYTIS
KELIONIŲ IR TURIZMO
AGENTŪRA

✂ LĖKTUVAI
✂ LAIVAI (CRUISES)
✂ TRAUKINIAI (AMTRAK)
✂ AUTOBUSAI
✂ NUOMOJAMOS MAŠINOS
✂ VIEŠBUČIAI
✂ IDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS

GRUPINĖS KELIONĖS Į LIETUVĄ
MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELEMIS
JOKIO EKSTRA MOKESČIO UŽ PATARNAVIMĄ
PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
40-24 235 Street, DOUGLSTON, N. Y. 11363
TEL.: 718 423 - 6161, 1 - 800 - 77 - VYTIS
FAX 718 423 - 3979

DARBININKASThe Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637Periodicals postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$30.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in JulyPOSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA —

Talka už taiką

Popiežiaus Pauliaus VI-ojo ketvirtoji enciklika "Christi Matri Rosari" (Rožančiai Kristaus Motinai), paskelbta 1966 m. rugsėjo 19 d., kai kurių komentatorių paminima kaip popiežiaus atnaujintas kreipimasis į pasaulį bendros taikos reikalu. Paulius VI 1965 m. spalio 4 d., šv. Pranciškaus šventėje, lankėsi Jungtinių Tautų sesijoje kaip tik tam, kad visus pakviestų į taikų valstybių bendradarbiavimą, užbaigiant jau iškilusius karus ir išvengiant naujų. Priartėjus to apsilankymo metinėms pritaikyta enciklika. Šv. Tėvas ir vėl atnaujino kreipimąsi taikos reikalu.

Šioje enciklikoje, šalia bendro kvietimo į taiką, Popiežius atkreipė tikinčiųjų dėmesį ir į maldos, ypač rožančiaus maldos, reikalą. Gėl ne vienas ir iš katalikų, kurie norėtų dėtis "pažangesni" už Vatikaną Susirinkimą, laiko Marijos kultą bei rožančiaus maldą "atgyvenus", šis Popiežiaus kvietimas nuskambėjo keistai ir nepatogiai. Bet Paulius VI tam paskyrė net pusę enciklikos.

Aiškliai paminėdamas karą nelaimę rytinėje Azijoje, Paulius VI enciklikoje primena eilę ir kitų blogybių, kurios drumsčia ramybę ir kitose pasaulio šalyse. Enciklikoje minimos "didėjančios lenktynės atominių ginklų gamyboje, nepažabota tautinė ekspansija, perdėtas savo rasės garbinimas, užsidegimas revoliucijoms, prievartinė piliečių segregacija, nekaltųjų žudymai" kaip dar didesnių ateities tragedijų priežastys.

Karui užbaigti ir keliui į minimas blogybes pastoti, Paulius VI kviečia į susitarimą, nors tai tektų įvykdyti "kai kurių nepatogumų ar nuostolių kaina". Tačiau tuoj Popiežius primena, kad "ši taika privalo remtis teisingumu ir žmonijos laisve bei atsižvelgti į asmenų ir bendruomenių teises, kitaip ji bus nepastovi ir nepatvari".

Kaip vyriausias kunytojas, šv. Tėvas ragina taikos reikalu kreiptis į Kristų - Taikos kunigaikštį ir Jo Motiną Mariją, vadinamą taip pat ir Taikos Karaliene.

Didėjant nelaimėms ir nesantaikoms, turėtų pagausėti ir tikinčiųjų maldos. Tad Popiežius enciklikoje ypatingai kviečia spalio mėnesį paskirti kasdieninei rožančiaus maldai. Jis taip pat primena, kad ir Visuotiniame II Vatikano Susirinkime, dogmatinėje konstitucijoje apie Bažnyčią, rožančiaus maldą jokių būdu nebuvo atmesta, nes Susirinkimo dalyvių buvo priimta, jog "pamaldumo praktika Dievo Motinos atžvilgiu, rekomenduota Bažnyčios autoritetų amžių bėgyje, laikytina aukštoje pagarboje".

Enciklikoje prisimenami persekiojami Bažnyčios nariai: "spalio mėnesyje, pašvęstame Rožančiaus Karalienei, mūsų maldos ir prašymai turėtų būti padvigubinti, kad Jos užtarimu prašivistų visiems žmonėms tikros taikos ir taip pat tikros religinės taikos aušra, nes šiuo metu, deja, ne visiems yra leidžiama laisvai išpažinti savo tikėjimą".

Netikintieji gali niekais nuleisti Popiežiaus kvietimą į taiką ir raginimą į maldą. Jiems medžiaga kalba aiškiau už dvasią. Tikinčiųjų gi tarpe Pauliaus VI balsas ras atgarsį ir pritarimą, kad malda tampa galingesnė, kai kviečiame su mumis į bendrą Taikos Kunigaikščio prašymą įsijungti ir Taikos Karaliene.

St. Xavier universiteto profesorius dr. Algis Norvilas.

Šilalės laikraščio pokalbis su St. Xavier universiteto profesoriumi, psichologijos katedros vedėju dr. Algiu Norvilu

Malonu, kad mus čia, Šilalėje, aplankėte. Įdomu, ar pirmą kartą Lietuvoje lankotės ir kas jus paskatino šį kartą atvykti?

Nuo nepriklausomybės atkūrimo lankausi jau antrą kartą. Prieš trejus metus buvau vienai savaitėi atvykęs dalyvauti Vytauto Didžiojo universiteto Senato suvažiavime. O šį kartą vykau į Pasaulio liutuanistų bendrijos konferenciją, kuri vyko Vilniuje. Joje skaičiau pranešimą "Ar anglų kalba mus išgelbės?" (Šis pranešimas spausdintas "Dienovidyje" ir LKMA Suvažiavimo darbuose - Red.) Po konferencijos dar pasidairiau gerą savaitę po Lietuvą, beveik visą ratu apskudamas, praleisdamas nemažai laiko ir Žemaitijoje, ypač Švėkšnoje, iš kurios esu kilęs, ir pas mielus gimines Šilalėje.

Įdomu, kaip nusprendėte - ar gali anglų kalba mus išgelbėti?

Ne, ne, anglų kalba tikrai Lietuvos neišgelbės, tik patys lietuviai tegali Lietuvą pakelti. Taip pavadinau norėdamas pamasinti klausytoją, sakau, gal pavyks daugiau sudominti. Iš tikrųjų čia tik aptariau lietuvių kalbos, kaip vienos iš mažesniųjų, padėti dabarties pasaulyje, paliesdamas kai kuriuos jos rūpesčius. Apskritai kalbos klausimas jau seniai mane domina. Jau daugelį metų domiuosi lietuvių kalbos išvijoje išlaikymo bei dvikalbiškumo klausimais. Šiuo metu

dėmesį patraukė ir lietuvių kalbos padėtis pačioje Lietuvoje. Ilgas Sovietmečio engimas yra gerokai lietuvių kalbą sužalojęs ir todėl jai nėra taip lengva dabar atsigręžti į staiga atsivėrusį modernų pasaulį. Daug kas iš-eivijoje jaudinasi dėl didelio antplūdžio svetimybų, kurios, kai kam net atrodo, tiesiog skandina pačią lietuvių kalbą. Tačiau tikiu, kad lietuviuose vėl įsijiebs pasididžiavimo jausmas savos kalbos atžvilgiu ir mokėti gerai lietuviškai taps savigarbos reikalu.

Manau, augdamas toli nuo tėvynės, kūrėte jos įvaizdį tik iš tėvelių pasakojimo, skaitymų. Ar susikurtas vaizdas toli nuo tikrovės, kurią jūs pamatėte?

Žinote, pasitaikė tokių vaizdų, kuriuos tarsi pats būčiau jaunystėje išgyvenęs, nors taip iš tikrųjų ir nebuvo. Mat, šį kartą pataikiau Lietuvoje būti per pačią šienapjūtę. Išvydau tik girdėtus ir paveikluose matytus vaizdus: žmones, pjauniančius žolę su dalgiais ir kraunančius išdžiūvusį šieną į arkliais tempiamas vežimus. Negalėjau atsisitebėti matydamas besidarbuojant išties šeimai kartu su mažais vaikais, arba žmones, ratu susėdusius, užkandžiaujančius pietų metu. Žinoma, daug kur šis darbas jau buvo atliekamas moderniom motorinėm priemonėm.

Tokių reginių, susijusių dau-

giausia su žmonių buitimi, ir gamtovaizdžių, kurie atliepė iš kažkur susidarytą Lietuvos vaizdą, buvo nemaža. Dar dabar akyse mirga gailiai raudonom aguonom nusėtos Aukštaitijos pakelės ir pievos. Niekada neužmiršiu ir to nuostabaus paukščių čiulbėjimo, kurį rytais nubudęs išgirdavau Vilniaus priemiestyje. Bet gal užvis labiausiai galvon įstrigo vaizdai iš atlaidų, vykusių Marijos šventovėje prie Inkanklių kaimo, Žemaitijoje. Ši šventovė pasiekiamą, važiuojant dailiu plentu iš Švėkšnos į pietus, link Saugu. Tik pravažiavus Inkanklių kaimą, keliu pradėjus leistis žemyn, kairėje pusėje ant kalnelio stovi nedidelė koplytėlė, o šlaite įrengta dailus Liurdas. Kiekvienam pravažiuojančiam linkečiai bent trumpam ten sustoti ir pasisemti nuostabios ramybės. Į atlaidus buvo susirinkusi gausi, šventadieniškai pasipuošusi žmonių minia. Matėsi gausybė jaunimo ir daug jaunų šeimų su prieaugliu. Prie šventiškos nuotaikos prisidėjo ir du kiti dalyviai. Priartėjus prie koplyčios, jau nuo kelio galima pamatyti stogo viršūnės galinėje pusėje susuktą gandrų lizdą, kuriame per išties atlaidus tupinėjo gandrų pora. Švėkšnos klebonas, kun. Petras Stukas, mišias laikė atsisukęs į žmones ant lauke, priešais koplyčios duris,

pastatyto altoriaus. Jį supanti žmonių minia tiesėsi žemyn į pakalnę iki pat plento. Kunigo, žmonių maldos, giesmės, ir vėl maldos... Bet štai vienos giesmės metu įvyko, bent mano akimis žiūrint, neįtikėtinas dalykas: tarsi pralėkė šešėlis, ir nieko nelaukę gandrai pradėjo garsiai snapais kalenti ir kalenti. Taip ir tęsėsi gerą minutę: apačioje žmonės giedodjo, o viršuje gandrai snapais kaleno. Pagalvojau, net ir pats Holivūdas nebūtų galėjęs tokio nuostabaus vaizdo sugalvoti.

Tačiau kai kurie patyrimai kirtosi su "paveldetu" Lietuvos įvaizdžiu. Kažkodėl tikėjauisi matyti daug daugiau gėlių. Jau iš vaikystės Lietuvą išivaizdavau kaip gėlės skęstantį kraštą, tarsi kokią Olandiją, bet ten, kur lankiausi, tų gėlių tiek daug nesimatė. Pagalvodavau, gausnesnis gėlių auginimas galėtų Lietuvai suteikti daug grožio. Mat Lietuvos gamta nepasižymi, kaip kokia Šveicarija, savo didingumu. Jos grožis glūdi jos švelniam dailume, ir tas grožis tiek išryškės, kiek jis bus sukulturnas. Sunku buvo susigventi ir su tais daugiabučiais pastatais. Pasirodo, jų gausiai pristatyta ne tik miestuose, bet ir miesteliuose. Jų aplinka dažnai apšepusi, laiptinės nuniokotos. Nors pačių butų įranga dažnai skoninga ir

(mukelta į 5 psl.)

Žemaičių Kalvarijų koplytėlės gausiai lankomos maldininkų. R. Požerskio nuotr.

Užrašai iš pasmerktųjų namų

SAULIUS STOMA

12

Susijaudinimo užtenka ilgam. Visi jau žino ir iškart išpėja, kad, gavus "kiešarą", po trumpalaikio džiaugsmo prasideda "davkės". Tai - prislėgta nuotaika, nervinimasis, noras kuo greičiau ištrukti iš laisvės, "Davkės" dažniausiai pasireiškia blaškymusi po kamara pirmyn atgal, kibimu prie "muchamorų" ar daužymu kumščiais į sieną. Siuntinys primena namiškis, įrodo, kad jie tavęs dar nepamiršo, kad galvoja apie tave ir rūpinasi. Užplūsta sentimentai, kurie per daug kontrastuoja su aplinka.

Tokią dieną kas turi išsitraukia žmonos ir vaikų nuotraukas, rodo jas kitiems, dalijasi prisiminimais. Gražios spalvotos šeimos ar bent jau panelės nuotraukos - tai naujosios kalinių kartos mada. Šaunu, jei nuotraukos darytos kur nors užsienyje: Paryžiuje ar Romoje. Toks sentimentalumo rodymas visiškai nebūdingas seniesiems kaliniams, kurie labiau vertina asmeninės laisvės, neprisirišimo filosofiją. Naujasis sentimentalizmas, matyt, iš dalies ima pavyzdžiu "Krikstatėvio" tipo mąstyseną. Vaikai, o kartais ir žmona, - šventas dalykas. Nesvarbu, kad aš kelerius metus pasėdėsiu, užtat jie gyvens kaip žmonės.

Bet šiaip sentimentalumo protruikių stengiamasi išvengti. Būti sentimentaliu čia tiesiog per daug sunku.

Sujaudina ne tik maisto siuntinys, bet ir bet koks daiktas, primenantis namus. Gavęs iš namų patalynę ir pakeitęs nudrengtus kalėjimo skarmalus, niekaip negalėjau užmigti. Tyliai grojo irgi tik ką gauta sūnaus radijėlė. Kažkas nemiegantis pasiūlė išgerti žaliosios arbatos.

Prisiminiau ankstyvoje jaunystėje kurtus rytietiškus ketureilius. Galvoje ėmė dēliotis eilutės:

blizgas staiga
kameros naktį
širdis tirpsta
čefyro puodely.

Artimųjų vargai

Siuntinio atidavimas - taip pat labai ilga ir sudėtinga procedūra. Prie vieno langelio išsirikiuoja virtinė įvairiausių žmonių: suvargusios mamos iš visų Lietuvos vietų, žmonos, draugai su mobiliisiais telefonais, mylimosios. Matyti, kad kai kurios moteriškos vos ne vos surinko leidžiamus 10 kilogramų, o kiti vieną po kitos padavinėja ikrų ir krevečių dėžutes. Triukšmas, riksmas, dalijimasis patarimais. Visi užsiėmę: reikia išvynioti iš popieriukų saldainius, išimti iš pakelių cigaretes, teisingai (o tai ne visiems lengva) užpildyti visus popierius. Negalima perduoti nieko skysto ar stiklinėje taroje.

Už langelio, panašaus į kameros "karmuškę", sėdi moteriškė - kartais su antpečiais, kartais baltu chalatu. Ji padėties šeiminiškė, visos šios sumaišties valdovė. Nuo jos charakterio, tos dienos nuotaikos labai daug kas priklauso. Reikia mokėti nusižeminti, pamaloninti ją. Pabandęs elgtis kitaip, būsi pavarytas šalin, nes ka nors ne taip užplidai, ne tą ir ne tiek įdėjai. Ji viską sveria už langelio nematomomis svarstyklėmis ir atmata, kas per daug. Tiesa, retkarčiais parodo palankumą ir leidžia šiek tiek viršyti normą. Bet kas ten žino, juk kalinys kameroje nepasvers, o kelias iki jos ilgas.

Rasti pažįstamo pažįstama, kuris žino šitą moterį, - tas pat, kas rasti lobį. Kaip nors pamaloninti, ji gali nepažymėti kartotekoje, kad paima iš tavęs siuntinį. Tada nešk jį kiek nori ar kiek kišenė leidžia.

Per šitą langelį į vidų patenka ir kiti kaliniui reikalingi tartytojo leisti daiktai: drabužiai, patalynė, televizorius, radijo imtuvas. Čia stovi ir laukiantieji pasimatymo.

Laukti kartais tenka dvi ar tris valandas. Ir po to gali pasirodyti, kad tartytojas ant leidimo uždėjo ne tą, neherbinį antspaudą. Taip atsitiko vienai pagyvenusiai moteriai iš Kauno, po to jai reikėjo kviesti greitąją.

Per šios vasaros karščius moterys alpo tvankiame kambaryje. Telefono, žinoma, aplinkui niekur nėra. Moteriškė už langelio, tiesa, turi išpūdingą vietinio ryšio telefoną su klavišais, liesta, matyt, dar paties A. Sniečkaus. Atsiradus kokiam neaiškesniui, ji skambina viršininkams.

Lygiai pusę keturių langelis visadą užtrenkiamas, nepaisant, kiek žmonių dar būna likę. Taip pirmą penktadienį atsitiko ir prieš pat mano žmonos nosį. Ji prarado tris valandas eilėje išstovėto laiko, o aš tris dienas ilgiau laukiau siuntinio. Tačiau gerokai blogiau pasijuto už jos stovėjusi kalinio motina; atvykusi traukiniu iš Ignalinos rajono.

Jau birželio mėnesį, prieš išeidama atstogauti, tartytoja leido

man atnešti knygų. Tačiau langelio šeiminiškė užprotestavo. Mat knygoje, adata prabadžius skylutes ties žodžiais, galima pasiūsti slapta žinią. Tik žmonai šiaip taip susisiekus su pačiu kalėjimo viršininku Jurijumi Andžela, buvo leista perduoti knygas.

Beje, ir kai kurie kaliniai apie kalėjimo viršininką yra neblogos nuomonės. Jį laiko iš pažiūros rūščiu, bet neblogu ir netgi teisingu žmogumi. Visai kitaip atsiliepiama apie viršininko pirmąjį pavaduotoją Matvejevą. Šis net ir pagal išvaizdą lyginamas su Turkijos kalėjimo viršininku iš garsaus filmo "Vidurnakčio ekspresas".

Lukiškių lauknešėliai

Kai tiek daug gėrybių sunašama vidun, sunku tikėtis, kad kažkiek jų nebūtų išnešama lauk. Pastovėjęs darbo pabaigoje prie kalėjimo durų, galėtum stebėtis - ką ten daugelis nešasi juoduose krepšiuose? Spėlioti galima įvairiai. Kaliniai turi savo versiją, kodėl maišeliai, kuriuose būna sudėti siunčiami daiktai, niekada nepaliekami kameroje, o paimami atgal. Sako, maišeliai reikalingi personalui savi daliai nuo siuntinių parsinešti.

Šito aš negaliu nei patvirtinti, nei paneigti, tačiau kai ką pasakyti galiu. Atsidūręs vienutėje tarp nuteistųjų iki gyvos galvos, igijau ir jų privilegijas. Tai grindinio aukštyje į kiemą įšeinantis langelis, skirtingai nei tardomųjų kameroje, neuždengtas aklomis žaliuzėmis. Pro jį kaip tik ir buvo matyti kalėjimo virtuvės durys.

Tai, pasibaigus pamainai, moteriškos virtuvės palikdavo gerokai pasunkėjusiais krepšiais. Atvirai kalbant, stebėtis reikėtų, jei būtų atvirkščiai. Kai vagiama iš darželių, senelių namų ir ligoninių virtuvių, nenusukti nuo kalėjime sėdinčio nusikaltėlio davinio būtų net nepilietiška. Juk tas niekadėjas tikrai nevertas jam valstybės skiriamų trijų litų per dieną.

Aš pats į šitas moteriškes nebūčiau ir dėmesio atkreipęs, bet kaimynai, turintys gerokai ilgesnį sėdėjimo ir stebėjimo stažą, kiekvieną kartą laiku pabelsdavo į vamzdį. Vienas net teigė, kad mane pas juos perkėlus, moteriškos ėmė mažiau nešti, ir todėl pagerėjo košių skonis. Bet greičiausiai tai buvo tik naivus perlenkimas.

Kitas neišsėnkantis Klondaikas - tai kalėjimo parduotuvė. Du kartus per mėnesį, pateikęs raštišką užsakymą, kalinys gali čia nusipirkti maisto produktų ir cigarečių, jei kas nors iš laisvės padeda pinigų į jo sąskaitą. Čia yra apie 20 rūšių negendančių maisto produktų, sasiuvinių, rašiklių. Tik kažkodėl nėra "krytnikams", kuriems jau leista siųsti laiškus, labiausiai rūpimos prekės - pašto ženklų ir voku.

(mukelta į 4 psl.)

■ Dvi žinomos Europos finansinės firmos "Coopers and Lybrand" bei "Merrill Lynch" prognozuoja, kad Europos šalių vyriausybės teks gerokai pasukti galvas iš kur gauti lėšų valstybinėms pensijoms išmokėti. Europos vyriausybės vengs didinti mokesčius ir pasistengs išlaikyti biudžeto deficitą, todėl joms beliks pasekti Didžiosios Britanijos pavyzdžiu ir sumažinti dosnias pensijas. "Mažėjant gimstamumui per kitus 20 metų Europoje padaugės pagyvenusių žmonių, kurie taupys senatvei. Šis taupymas labai padidins pensijų, gyvybės ir senatvės draudimo bei kitų investicijų paklausą", - rašoma "Coopers and Lybrand" bei "Merrill Lynch" bendroje ataskaitoje.

■ Italijoje laikoma, kad vidutinė šeima, turinti mažiau negu 30 mln. ITL (apytiksliai 19,000-20,000 USD) metinių pajamų, gyvena skurdžiai. Tokių šeimų yra apie 30%. Šis realus skaičius buvo pateiktas 1996 m. pradžioje Italijos spaudoje ir TV.

■ Buvęs Sovietų Sąjungos prezidentas Michail Gorbachiov perspėjo, jog Rusijoje kyla pilietinio karo grėsmė. Gorbachiovo teigimu, Rusija neturi vadovo nuo pat liepos mėnesį vykusių prezidento rinkimų pabaigos. Buvęs Sovietų Sąjungos prezidentas tikisi, jog visos Rusijos politinės jėgos "supras esančios atšakingos už tai, kad susidariusi padėtis nevirstų pilietiniu karu". Valstybės vadovo problema Rusijoje pastaruoju metu buvo ypač opi, Gorbachiovo nuomone.

■ Rusijos prezidentas Boris Jelcin širdies operacijos metu šalies "branduolinių mygtuką" laikinai perduos ministrui pirmininkui Viktorui Černomyrdinui. Černomyrdin jį turės tik tol, kol Jelcin bus veikiamas narkozės. Atgavęs sąmonę, prezidentas šalies branduolinį arsenalą vėl pradės kontroliuoti pats.

■ Separatistinės Šiaurės Lygos lyderis Umberto Bossi Venecijoje paskelbė, jog šiaurinė Italijos dalis simboliškai atsiskiria nuo likusios šalies ir pasivadina "Nepriklausoma Padanijos Respublika".

Užrašai iš pasmerktyjų namų

(atkelta iš 3 psl.)

Toli gražu ne visi kaliniai šia parduotuve naudojasi. Vieni laisvėje neturi artimųjų, kurie galėtų pervesti pinigų, kiti ir patys to neprašo, sakydami, kad čia labai apgaudinėjama, o kartais pinigai apskritai dingsta.

Valgiaraštis laikraščiams

Prieš pradėdant badavimą pats laikas pakalbėti apie kalinio maisto davinį. Palyginti su kitomis kalinio įstaigomis, Lukiškėse, ko gero, vagiama mažiausiai. Matyt, gerai, kai didžiąją virtuvės darbuotojų dalį sudaro iš kalėjimo teritorijos išeiti negalintys "muchamorai".

Tačiau kalinys, sužinojęs, kiek pagal normas jam priklauso maisto, galėtų tik apsilaižyti. Anot spaudos, Lukiškių gyventojas viena dieną gavo štai tokį valgiaraštį:

Pusryčiams:

250 g miežinių kruopų košės, 400 g juodos ir 150 g baltos duonos (vienos dienos norma), 1 g arbatos, 30 g cukraus, 15 g sviesto.

Pietums:

500 g burokėlių sriubos, 250 g bulvių košės su mėsa.

Vakarienei:

250 g perlinių kruopų košės, 100 g keptos žuvies filė.

Valgiaraštis atrodo visai neblogai, tačiau nusileiskime į realybę. Pradėsiu nuo to, kad šilto skysčio, vadinamo arbata, gauna tik "krytnikai", kurių Lukiškėse yra gal keli šimtai. Pamatyti sviestą būtų stebuklas, kokio aš per keturis mėnesius tikrai nepatiriau. Bulvių košė su mėsa, kurios pagal normas turėtų būti 80 gramų, irgi skamba labai gražiai. Tačiau ta mėsa visada taip smulkiai sumalama, kad įžiūrėti ją bulvių ar kokioje nors kitoje pliurėje gana sunku. Bet taukų į šią košę bei sriubą negailima.

Cukraus ir vakarienei būtinos keptos žuvies kiekis priklauso nuo "muchamoro" prisijaukinimo laipsnio ir gali labai įvairuoti. Tai ir

Jei Lietuva su Latvija daužysis kaktom, laimės LUKoilas

(atkelta iš 2 psl.)

iš to neišėjo. Mat Lietuvos Seimas pasakė: tie susitarimai prieštarauja Lietuvos interesams. Latvija irgi padarė vienašališką sprendimą - pasirašė susitarimą su AMOCO ir OPAB dėl naftos žvalgybos. Taip jau atsitiko pernai. Abi šalys kaltos.

Ir kokios nuostatos laikėsi Jūsų vadovaujama delegacija?

Mes su Lietuva pradėjom nuo pradžių, nuo tabula rasa. Visi žinojome tas padarytas klaidas, bet nusprendėm elgtis kaip niekur nieko. Suvokėm, kad abi šalys perlenkia, forsuodamos savo pačių interesus. Ir pamiršta, kad, pavyzdžiui, Rusija ir LUKoilas žiūri ir lūkurioja.

Kokia Jūsų nuomonė apie Latvijos Seimo ketinimą ratifikuoti sutartį su AMOCO ir OPAB?

Pats šitas žingsnis visai nesvarbus. Be reikalo Lietuvai ji sunki. Sutartis išgalios tik tada, kai siena bus nubrėžta.

Tai manote, kad nereikėjo Lietuvos notos?

Dabar mūsų šalys svarsto šitaip: jeigu jau tiek nutolome nuo bendros pozicijos, tai forsuokime kiekviena savo. Abi šalys persitengė.

Pirmiausia būtina susitarti dėl sienos. Reikia turėti omeny ir istoriją. Po Pirmojo pasaulinio karo, kai tapom nepriklausomos šalys, juk nustatėme sieną. Kai kur mes, Latvija, tada nusileidom Lietuvai. Kai ką ir gavome. Taip ir dabar reikia - su nuolaidom.

Aš p. Šidlauskui sakiau (jis tai išdėmėjo ir, atrodo, persakė Pre-

zidentui Brazauskui): jeigu mums lietuviai duotų galimybę su AMOCO ir OPAB tęsti tyrimus, Lietuva juk galėtų būti mūsų pirmoji partnerė.

Mes dar nežinom, ar ten yra naftos, nė vieno lašo negavom. Lietuva vis dėlto keletą metų šiek tiek jau gauna (iš Genčių telkinių - red.), apie 10 mln. pradžiai šis tas. Mes neturime naftos perdirbimo gamyklos, "Mažeikių nafta" dirba ne visu pajėgumu. Galėtume dirbti kartu. Taip reikia į šiuos reikalus žiūrėti.

Lietuva pasiryžo steigti koncerną "Lietuvos nafta". Tam tikros jėgos atvirai propaguoja tokio darinio sąsają su Rusijos LUKoilu.

LUKoilas visą laiką stengiasi įeiti į Baltijos šalių erdvę. Jau vien dėl to Lietuvai, man atrodo, irgi vertėjo pagalvoti.

Taip, mes norime normalių santykių su Rusija (manychiau, kad Rusija galėtų kai ką daugiau padaryti ta linkme, bet tai kita tema). Ir Lietuvai, ir Latvijai labai svarbu, kad mūsų naftos versle būtų ir Vakarų valstybių interesas. Kad įeis AMOCO, tokia didžiulė amerikiečių kompanija, ir kad švedija (OPAB) turės interesą - džiuginantis faktas. Prisiminkime istoriją ir mūsų valstybių santykius su Rusija.

Jeigu mes kietai laikysimės vien savo pozicijų (ir Lietuva, ir Latvija), tada bus štai kaip: skaldyk ir valdyk. Kai kas, tarkim, Rusija ir LUKoilas, taps nugalėtojais. Ir man tada būtų gaila.

Ar gali Lietuva su Latvija (gal ir

Rašytojai padeda kultūroms bendrauti

(atkelta iš 2 psl.)

neušąla, tačiau niekada ir neišsėdama su A. Samalavičium fiordo pakrante, ant akmenų aptikome priešistorinių (taip manome) piešinių. Vėliau visi buvom nuvesti į gamtos muziejų, kur akmenys tiesiog išmarginti maždaug 6000 metų senumo piešiniais. Manoma, kad tose vietose žmonės kūrėsi jau prieš 10 tūkstančių metų. Žvejyba, elniai, medžioklė. Toks gyvenimo ritmas išliko iki šiol. Neatsispyriau pagundai išbandyti skaidrų fiordo vandenį. Spėjau padaryti kelis grybšnius ir suvokiau nebejaucias nei rankų, nei kojų - viskas lyg ištirpo. Išlipau, ir tokia šilta pasirodė pakrantės uolos plokštė, ant kurios prisėdau. Norvegai sako, kad tie fiordai niekada

neušąla, tačiau niekada ir neišsėdama su A. Samalavičium fiordo pakrante, ant akmenų aptikome priešistorinių (taip manome) piešinių. Vėliau visi buvom nuvesti į gamtos muziejų, kur akmenys tiesiog išmarginti maždaug 6000 metų senumo piešiniais. Manoma, kad tose vietose žmonės kūrėsi jau prieš 10 tūkstančių metų. Žvejyba, elniai, medžioklė. Toks gyvenimo ritmas išliko iki šiol. Neatsispyriau pagundai išbandyti skaidrų fiordo vandenį. Spėjau padaryti kelis grybšnius ir suvokiau nebejaucias nei rankų, nei kojų - viskas lyg ištirpo. Išlipau, ir tokia šilta pasirodė pakrantės uolos plokštė, ant kurios prisėdau. Norvegai sako, kad tie fiordai niekada

yra svarbiausi produktai, dėl kurių vyksta nuolatinės varžytinės tarp kamerų. Košės ir sriubos normos kaliniai dažniausiai visos nepaima. Yra kamerų, kurios iš viso dažniausiai tenkinasi tik balta duona, cukrumi ir kartais žuvimi. Be to, koks trečdalis košių ir sriubų nesuvalgius išverčiamos į "parašą".

Vienintelis produktas, kuris visada dozuojamas gana tiksliai, yra duona. Balta forminė duona atvežama iš Vilniaus 1-osios kolonijos kepyklos ir kartais būna visai balta bei skani. Tačiau juoda duona, matyt, ne veltui vežama net iš Nemenčinės. Ji tokia rūgšti, kad kasdien suvalgius savo normą skrandžio žaizdos būtų garantuotos.

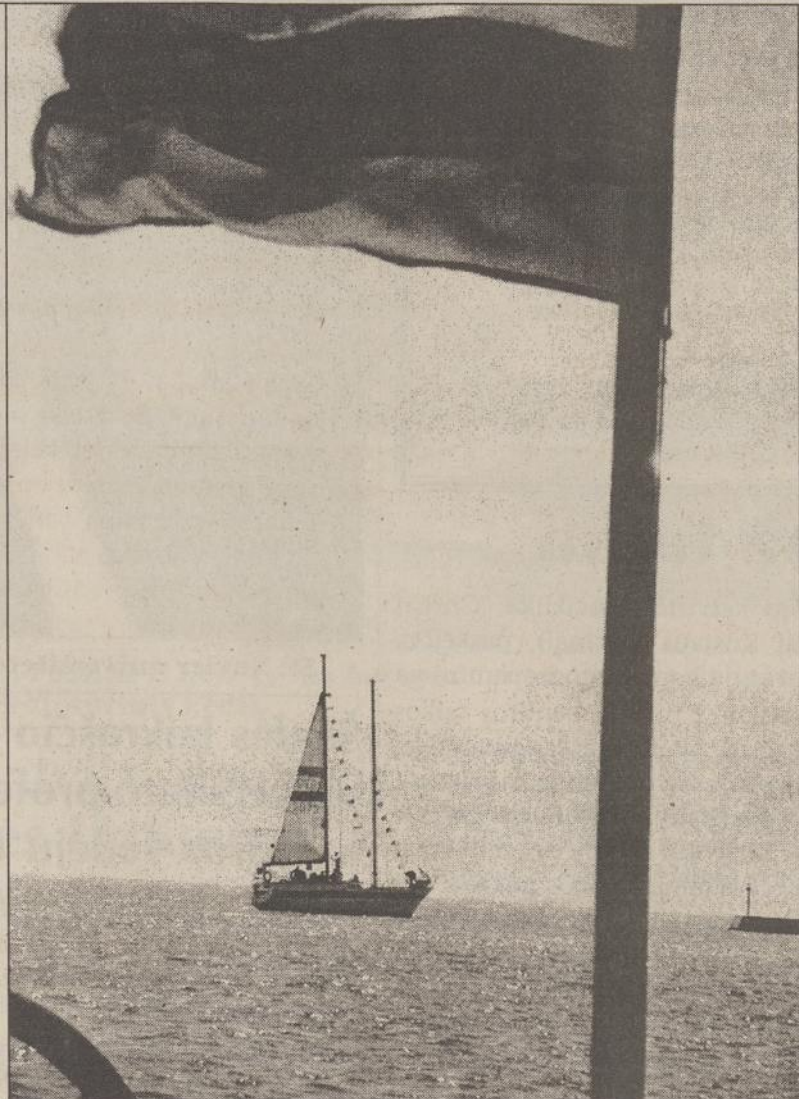
Aš stebinau kameros bendrus košių (išskyrus pietų) pomėgiu. Dabar net pasiilgstu jų primityvumą, be jokių priemonių skonio. Skrandžiui toks maistas nesuteikia jokių problemų. Tiesa, kartais košę pakeisdavo sriuba - virintame vandenyje plaukiojančių kruopų saują.

Vis dėlto labai norint Lukiškėse galima nutukti ir vien valdišku maistu. Košių ir sriubų, jei gali jas valgyti, visada gauni, kiek širdis geidžia.

Buvo gardaus juoko, kai į paskutinę mano sėdėtą kamerą pateko senas laikraštis, kuriame buvo aprašyta mano badavimo pradžia. Štai citata: "Lukiškių kalėjimo viršininkas J. Andžela pasakė, kad S. Stoma pusryčių neatsisakęs. Šeštą valandą ryto čia buvo pradėta dalyti duoną, sviestą, cukrų, arbatą, kruopų košę. Po pietų kalėjimo viršininkas vėl patvirtino, kad S. Stoma valgo. Vakar Lukiškėse pietums buvo sultinys su makaronais ir bulvių košė su mėsa".

Visi puolė klausinėti, kokiame specialiajame korpuse aš tada sėdėjau, kad gaudavau sviesto, arbatos ir netgi sultinio su makaronais.

Makaronų sriuboje tikrai kartais pasitaikydavo. Atsirasdavo ir mėgėjų, kurie juos išgraibstydavo iš valgyti beveik netinkamo skysčio, nuplaudavo, įdėdavo sultinio miltelių iš siuntinio ir užpildavo virintu vandeniu.

Baltijos jūra ir jos ištekliai tapo svarbiausia nesutarimų priežastimi tarp Latvijos ir Lietuvos.

R. Šuikos nuotr.

Estija) mąstyti apie bendrą naftos koncerną, o ne atskirai, LUKoilo vedamos eiti viena prieš kitą?

Aš manau, kad tai visiškai įmanoma, net artimiausioj ateity.

Jeigu LUKoilas neateis anksčiau?

Jeigu neateis anksčiau... Apie tai reikia rimtai galvoti.

Ar į Latviją irgi skverbiasi LUKoilas? Gal taikosi į Ventspilio

terminalo savininkus?

Aš smulkiai nežinau. Tačiau kai jūs lėktuvu atskrendate į Rygos oro uostą ir išlipate vakare - priešais didžiulis pastatas, ant kurio ryškiai šviečiantis pavadinimas LUKOIL. Tai simboliška, ar ne?

Kodėl Jus atleido iš derybų delegacijos vadovo pareigų? Kaip keisis Latvijos pozicija?

Neetiška komentuoti atleidimą. Žinau, kad kai kas derybose jau buvo pajudėję. Manau, mūsų ek-

AIDS protrūkis Baltarusijoje

Baltarusijos mieste Svetlogorske per pastarąsias savaites daugiau kaip 400 žmonių nustatyti kaip HIV viruso, kuris vėliau išsivysto į AIDS, nešiotojai. Apie tai pranešė Baltarusijos AIDS profilaktikos centras.

Centras teigia, kad infekuotų žmonių yra kur kas daugiau. Kas 15-tas Svetlogorsko gyventojas yra HIV viruso nešiotojas. Svetlogorske gyvena 75,000 žmonių, ir miestas yra laikomas Baltarusijos narkomanų sostine.

AIDS bangą sukėlė narkomanų naudojamos užkrėstos adatos. Miesto gatvėse tiesiog švirkštuose pardavinėjamas opijaus dozės. Populiarus aguonų stiebelių vialas, pardavinėjamas švirkštuose, kartais ištrauktuose iš ligoninių šiukšlynų.

Baltarusijos sveikatos apsaugos ministerija nutarė Svetlogorskui skirti pinigų vienkartiniams švirkštams.

Iki šiol Baltarusijoje buvo įregistruota palyginti nedaug - 130 sergančių AIDS, o nuo šios ligos šalyje mirė 11.

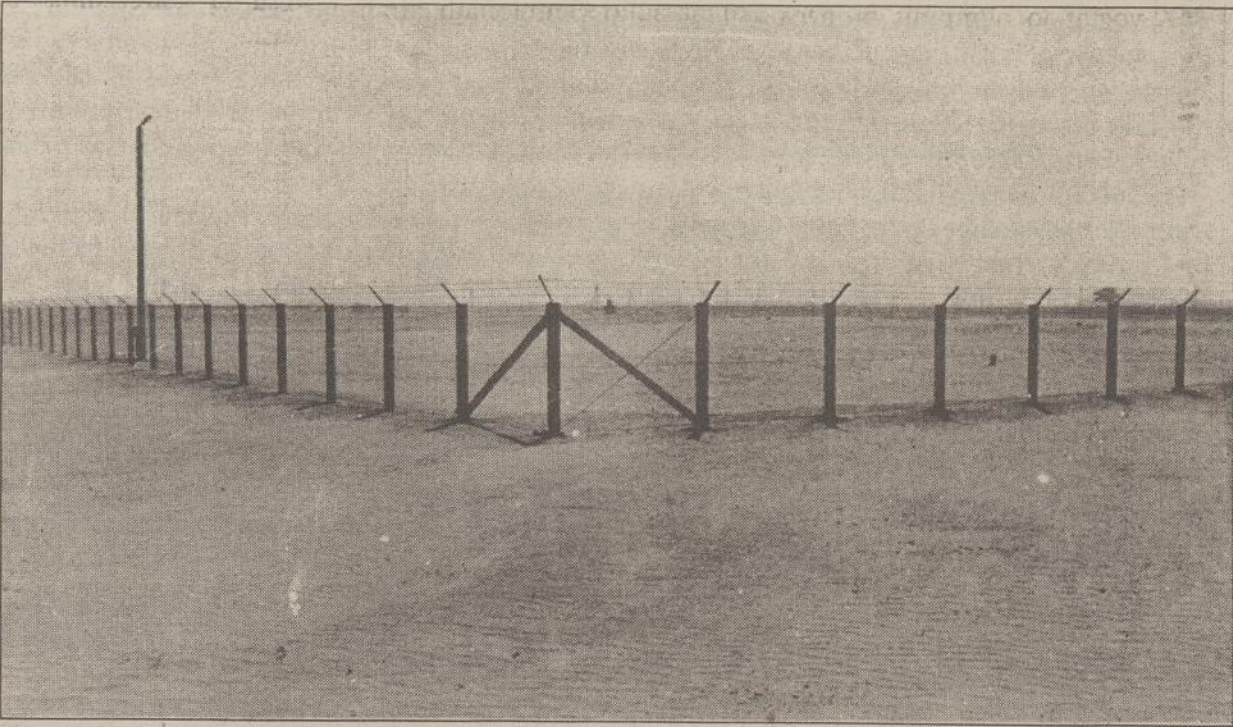
BNS

spertai tęs derybas ta pačia dvasia. Sunkiau kalbėti apie mūsų premjero ir kitų... požiūrį. Delegacijos vadovas, užsienio reikalų ministerijos valstybės sekretorius - valdininkas.

Dabar kol kas, manau, toną duos mūsų ir jūsų premjerai.

Nežinau, ką jūsų premjeras nori padaryti prieš rinkimus. Tai jūsų reikalas. Bet jei jie susitars, būtų gerai abiem šalims. Nematau galimybės susitarti, jei abi šalys nedarys nuolaidų.

LA

Apsirūpinimo nafta klausimas - vienas svarbiausių Lietuvoje. Aptverta pajūrio teritorija būsima naftos terminalo statybai Būtingėje, tačiau statybos darbai dar nepradėti.

V. Kapočiaus nuotr.

Tokie tad būdavo Lukiškių sultiniai. Trūko tik bandelių su mėsa.

Per gerai izoliuotas

Bet badauti aš susiruošiau ne todėl, kad nepatiko Lukiškių maistas. Nenorėjau savęs išskirti iš kitų ir parodyti tarsi aš vienas esu nepatenkintas buities sąlygomis. Tuo metu dar nebuvo kilusi mintis organizuoti visų kalėjime iki teismo laikomų tardomųjų bado streiką. Tokia idėja atsiras tik prieš pat paleidimą, rugpjūčio pabaigoje. Tada bus sugalvota organizuoti visuotinį bado streiką nuo rugsėjo pirmosios dienos, reikalaujant, kad kalėjimas nebūtų perpildytas, kad suimtieji bent jau nebūtų guldami ant žemės. Viskas turėjo būti padaryta legaliomis priemonėmis, disciplinuotai, prieš tai perdavus pareiškimus į laisvę, visuomenės informavimo priemonėms. Streikas būtų nekreiptas ne prieš kalėjimo administraciją, kuri pati negali atsakyti priimti daugiau kalinių nei turi vietų, o prieš Tardymo departamentą, be jokio reikalo piktnaudžiaujanti sunkiausia kardomąja priemone. Užtektų pakeisti kardomąją priemonę ketvirtadaliui suimtųjų, ir Lukiškėse sąlygos gerokai sunormalėtų.

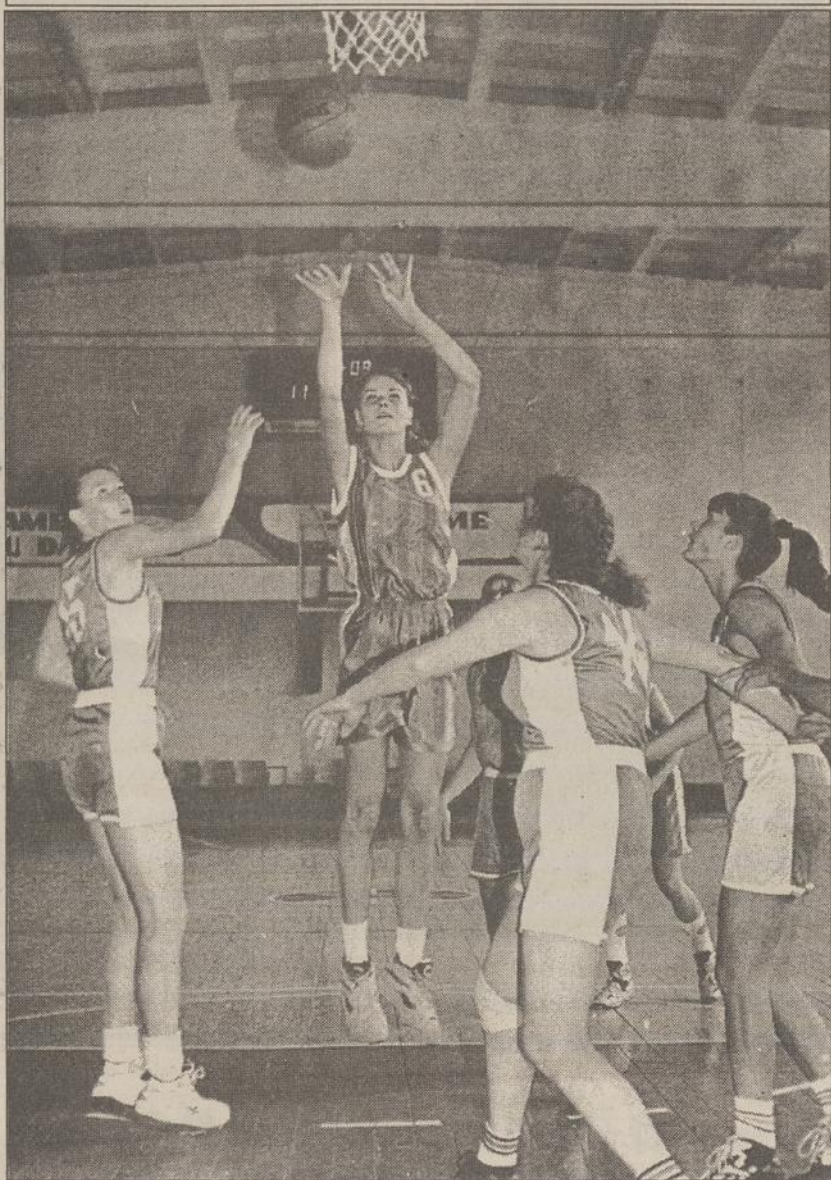
Tačiau gegužės pabaigoje aš daugiau galvojau apie patį save. Pagaliau išitikinau, kad mano suėmimo absurdas nebus greitai panaikintas. Jau turėjome televizorių, ir per "Panoramą" kelis kartus išgirdau, kad, nepaisant Seimo narių, Žurnalistų sąjungos, Žmogaus teisių gynimo asociacijos ir kitų organizacijų protestų, kardamosios priemonės man pakeisti nesirengiama. Be to, išgirdau, kad "Lietuvos aide" pradėta revizija, o mano tardytoja ketina išeiti atostogų. Supratau, kad mane ruošiamasi užkonservuoti Lukiškėse visai vasarai.

Tai atrodė taip neįtikėtina, jog nežinojau, kur dėtis. Nutariau išsikviesti advokatą, kuris galbūt apie mano bylos eigą žinojo ką nors daugiau.

Parašiau pareiškimą ir ėmiau laukti. Pareiškime buvo nurodytas advokato Kęstučio Lipeikos telefonas, bet, net ir siunčiant iškvieta paštu, jis turėtų nueiti per kelias dienas. Tačiau praėjo savaitė.

(Bus daugiau)

Sudarydami testamentus, nepamirškite geriausio draugo - "DARBININKO", kuris kiekvieną savaitę skelbia naujienas lietuvių namuose.

Moterų krepšinis Lietuvoje taip pat populiarus. Lietuvos krepšinio čempionate sėkmingai debiutuoja Vilniaus krepšinio komanda "Svaja". V. Kapočiaus nuotr.

Sporto naujienos iš Lietuvos

Pavogtas Eurelijaus Žukausko olimpinis medalis

Kaip praneša dienraštis "Klaipėda", iš Lietuvos rinktinės krepšininko Eurelijaus Žukausko buvo Klaipėdoje pavogtas jo olimpinis bronzos medalis. Šis 218 cm ūgio krepšininkas tuo metu su vietos "Neptūno" klubu buvo išvykęs rungtyniauti į Švediją. Sugrįžęs iš kelionės, rado išpleštą spyną ir sujauktą butą. Vagys, atrodo, ieškojo pinigų, kuriuos paskyrė Lietuvos vyriausybė už laimėtą III-ją vietą olimpiadoje. Bet krepšininkas už tuos pinigus buvo nusipirkęs įvairios aparatūros, kuri irgi buvo pavogta.

"Klaipėdos" dienraštyje į vagis kreipiamasi taip: "Tie, kurie buvote Žukausko bute naktį iš pirmadienio į antradienį, susimąstykite ir būkite malonūs - gražinkite (kokiu nors būdu) medalį tikram šeiminkui, kuris pats labai jūsų prašo. Mat jam tai atminimas ir relikvija visam gyvenimui".

Trys aukso medaliai klaipėdietėms

Tame pačiame "Klaipėdos" dienraščio numeryje rašoma ir apie dvi klaipėdietes, kurios laimėjo tris aukso medalius Parolimpinėse žaidynėse Atlantoje. Tai latvių kilmės Malda Baumgartė ir Aldona Grigaliūnienė. Pirmoji, kuri yra 31 metų amžiaus, yra gimusi Ventspilyje, Latvijoje, ir iškovojo du aukso medalius. Antroji, gimusi Telšiuose prieš 41 metus, iškovojo auksą šuolyje į tolį. Malda laimėjimus pelnė disko metime ir rutulio stūmimo.

Lietuviai paplūdimio tinklinyje

Lietuvos pora Vytautas Dailidė ir Haroldas Čyvas, dalyvaudami ketvirtajame Europos šalių plažo tinklinio čempionate Šveicarijoje, iškovojo 9-ją vietą iš 29-nių valstybių rinktinių. Mūsų tikslas - atstovauti Lietuvai ateinančioje olimpiadoje Sidney mieste Australijoje", - sakė 27 metų tinklininkas Vytautas Dailidė.

Lietuvos futbolo rinktinė

pralaimėjo Rumunijoje

Lietuvos valstybinė futbolo rinktinė rugpjūčio 31 d. Bukarešto turėjo pirmąsias 1998 metų pasaulio čempionato atrankos turnyro rungtynes. Prieš labai stiprius rumunus, kurių eilėse žaidė ne vienas tarptautinio lygio žaidėjas, lietuviai negalėjo atsilaikyti ir nusileido 3:0. Nuo didesnio pralaimėjimo mūsų kius gelbėjo gerai laikęs vartininkas Gintaras Staučė. Lietuvos rinktinėje nesimantė užsienyje rungtyniaujančių "žvaigždžių". Rungtynės tęsėsi 14 tūkstančių žiūrovų, iš kurių 17 buvo atvykę įvairiomis vargingomis priemonėmis iš Lietuvos. Lietuvos futbolininkai su vadovais, treneriais ir palydovais skrido Lietuvos futbolo federacijos specialiai užsakytu lėktuvu, kuris kainavo apie 60 tūkstančių litų.

Ten pat žaidė ir Lietuvos-Rumunijos jaunimo rinktinės. Jose šeiminkai laimėjo mažesniu 2:1 rezultatu.

Jurgis Kairys laimėjo sidabrą

Oklahomoje įvykusiame pasaulio akrobatinio skraidymo pasaulio čempionato finale lietuvis lakūnas Jurgis Kairys tapo pasaulio vicečempionu ir gavo sidabro medalį. Absoliučioje iškaitoje, sudėjus visų rungčių taškus, mūsų šalis liko ketvirtuoju pasaulyje.

Lietuvaičių sėkmė Prancūzijoje

Lietuvaitės dvynukės dviratininkės Rasa ir Jolanta Polikevičiūtės, po olimpiados Atlantoje, varžosi įvairiose lenktynėse pasaulyje. Jos gerai pasirodė prestižinėse varžybose "Tour Cycliste Feminin" Čia Rasa užėmė antrąją vietą, o Jolanta buvo ketvirta.

Sabonis ir Marčiulionis žaidė Plungėje

Rugpjūčio 27 d. įvyko Žemaičių krepšinio centro Plungėje atidarymas, kuriame vietos "Žemaitijos olimpo" komanda rungtyniavo prieš 1981 m. Sov. Sąjungos moksleivių spartakiadoje aukso medalius laimėjusius Lietuvos rinktinės vyrus, kurių sudėtyje buvo ir garsieji žvaigždės iš

Šilalės laikraščio pokalbis su St. Xavier universiteto profesoriumi, psichologijos katedros vedėju dr. Algiiu Norvilu

(atkelta iš 3 psl.)

patraukli. Bet, manau, taip pat teko matyti ir ankstesnės lietuviškos statybos, apie kurią tėveliai pasakodavo?

Taip, lankiausi ne viename tokiame pastate. Jie dvelkė dideliu senoviškumu, todėl kėlė ypatingą smalsumą. Stebėjau, kad įėjimas į gyvenamą namą vedė per virtuvę, kurios kampe stovė didelis plytinis-mūrinis pečius. O už kelių žingsnių atsiveria erdvi seklyčia. Taip pat įdomu buvo pasidairyti ir po ūkio pastatus - tvartą, daržinę, ledainę ir kitus. Ir visur, kur dairiausi, pilna visokių senienų, pas mus "antiques" vadinamų. Ir ko ten nebuvo: senų baldų, puošmenų ir tikriausiai užmarštin grimztančių ūkio padargų bei apyvokos ir darbo įrankių. Tikriausiai tos senienos patraukdavo dėmesį, nes turiu brolių, kurie mėgsta senienom užsiiminėti: pirkti antikvarinius daiktus ir juos atnaujinti, paskui pasilaikyti kaip kokią įdomybę. Čia, Amerikoje, senienų supirkinėjimas ir pardavinėjimas yra didelės apyvartos verslas. Nesistebėčiau, jei ir Lietuvoje tom senienom bus susidomėta. Gal su laiku ne viena jų puošė tik muziejų, namų, bet ir užieigų, valgyklų, istaigų sienas. Senienų rinkimas - vertingas pomėgis, nes jis prisideda prie istorinio palikimo išlaikymo.

Iš daugelio atvykusiųjų galima išgirsti, jog "reikia mums laisvėti dvasia". Ar ir jūs tokiai minčiai pritariate?

Esu tą išsireiškimą "laisvėti dvasia" girdėjęs, bet, prisipažinsiu, man vis buvo nelabai aišku, ką juo norima pasakyti. Mat toks išsireiškimas kartu ir viską, ir nieko nepadeda. Jei jau turėčiau vienan žodin suvesti lietuvių išpuolį, tai jį pavadinačiau "vienišium", stokojančiu bendruomeniškumo pojūčiui. Nežinau, gal čia Sovietmečio palikimas, bet, kiek pats esu pastebėjęs, žmonės atrodo labai susvetimėję. Pavyzdžiui, pasitaikė, jog, besilankant pas žmones, jie net vengia supažindinti su sutiktu kaimynu. Arba dar keisčiau - nesupažindina ir su kartu gyvenančiais tėvais, ar broliu, seserim. Niekaip negalėjau į tokią laikyseną įsijaus-

Esu tą išsireiškimą "laisvėti dvasia" girdėjęs, bet, prisipažinsiu, man vis buvo nelabai aišku, ką juo norima pasakyti. Mat toks išsireiškimas kartu ir viską, ir nieko nepadeda. Jei jau turėčiau vienan žodin suvesti lietuvių išpuolį, tai jį pavadinačiau "vienišium", stokojančiu bendruomeniškumo pojūčiui. Nežinau, gal čia Sovietmečio palikimas, bet, kiek pats esu pastebėjęs, žmonės atrodo labai susvetimėję. Pavyzdžiui, pasitaikė, jog, besilankant pas žmones, jie net vengia supažindinti su sutiktu kaimynu. Arba dar keisčiau - nesupažindina ir su kartu gyvenančiais tėvais, ar broliu, seserim. Niekaip negalėjau į tokią laikyseną įsijaus-

Esu tą išsireiškimą "laisvėti dvasia" girdėjęs, bet, prisipažinsiu, man vis buvo nelabai aišku, ką juo norima pasakyti. Mat toks išsireiškimas kartu ir viską, ir nieko nepadeda. Jei jau turėčiau vienan žodin suvesti lietuvių išpuolį, tai jį pavadinačiau "vienišium", stokojančiu bendruomeniškumo pojūčiui. Nežinau, gal čia Sovietmečio palikimas, bet, kiek pats esu pastebėjęs, žmonės atrodo labai susvetimėję. Pavyzdžiui, pasitaikė, jog, besilankant pas žmones, jie net vengia supažindinti su sutiktu kaimynu. Arba dar keisčiau - nesupažindina ir su kartu gyvenančiais tėvais, ar broliu, seserim. Niekaip negalėjau į tokią laikyseną įsijaus-

Esu tą išsireiškimą "laisvėti dvasia" girdėjęs, bet, prisipažinsiu, man vis buvo nelabai aišku, ką juo norima pasakyti. Mat toks išsireiškimas kartu ir viską, ir nieko nepadeda. Jei jau turėčiau vienan žodin suvesti lietuvių išpuolį, tai jį pavadinačiau "vienišium", stokojančiu bendruomeniškumo pojūčiui. Nežinau, gal čia Sovietmečio palikimas, bet, kiek pats esu pastebėjęs, žmonės atrodo labai susvetimėję. Pavyzdžiui, pasitaikė, jog, besilankant pas žmones, jie net vengia supažindinti su sutiktu kaimynu. Arba dar keisčiau - nesupažindina ir su kartu gyvenančiais tėvais, ar broliu, seserim. Niekaip negalėjau į tokią laikyseną įsijaus-

Amerikos - Sabonis ir Marčiulionis. Pirmame kėlinyje geriau sekėsi Žemaitijos atstovams ir jis buvo jų laimėtas 33:29, bet pačios rungtynės baigėsi buvusių čempionų naudai 62:55.

Ed. Šulaitis

DARBININKAS - savaitraštis tautiečiams Amerikoje ir svetur

Antanas Ilgauskas, sportininkas - veteranas iš Kauno, dar 1938 m. dalyvavęs autoralyje aplink Lietuvą. Šiais metais jis taip pat dalyvavo autoralyje aplink Lietuvą prezidento V. Kapočiaus nuotr.

ba. Matėsi statoma nemažai gyvenamųjų namų, bet tie statomi namai man atrodė pernelyg dideli, tikri gramozdai. Žmonės sakė, jog čia turtingieji juos statosi. Aišku, gal šiuo metu dar daugumai neįmanoma savus namus statyti. Bet, pagalvodavau, vis tiek gerai būtų, jei Lietuvos architektai sudarytų namų modelius, kurie būtų prieinamesni platesniam žmonių skaičiui: tokius, kurie, nors ne perdėtai dideli, bet iš vidaus erdvūs, taupūs išlaikyti ir patogūs gyventi.

Kiek jums teko patirti, kokiom nuotaikom Lietuvos žmonės dabar gyvena?

Apskritai tos nuotaikos, ypač politinio gyvenimo atžvilgiu, labai niūrios. Žmonės aiškiai nusivylę esama ekonomine padėtimi, valdžia ir trokšte trokšta kokių nors pasikeitimų, gal net stebuklo. Atrodo, kiti tos padėties tiek paveikti, kad visai atsirišo nuo valstybinių rūpesčių ir užsislendžia savam kieme. Pasakyčiau, kad nustebau, kiek sutiktų žmonių užklauskavo apie galimą Valdo Adamkaus kandidatūrą į Lietuvos prezidentus. Pagalvodavau, žmonės tiesiog laukia išgelbėtojo, kuris juos išvestų iš esamų klampynių. Su Adamkaus pavarde vis iškildavo ir Stasio Lozoraičio pavardė. Nelabai drąsiai, lyg kiek ir susigėdė, žmonės vis reikšdavo savo apgailestavimą, kad p. Lozoraitis nebuvo išrinktas prezidentu. Tegaledavau tam apgailestavimui tik priartinti. Mat su p. Lozoraičiu teko gana artimai susipažinti krikščionybės Lietuvoje įvedimo iškilnėse Romoje 1987 metais. Lozoraičio asmenyje nuostabiai derinos trys bruožai: gilus katalikiškas tikėjimas, nuoširdi meilė sava tautai ir kilnus žmogiškumas. Man nėra jokio klausimo, kad jis Lietuvai būtų buvęs taurusas ir garbingo asmens pavyzdys. Nežinau ar p. Adamkus susigundys kandidatuoti į prezidentus, bet tiek tai visai aišku: jo kandidatūra galima, nes ji remiasi Stasio Lozoraičio pečiais.

Taip, žmonių nuotaikos neramios, o rinkimai artėja: kurie kandidatai jums būtų arčiau širdies?

Gyvenant svetur, aišku, ne mano vieta pasisakyti už vieną ar kitą kandidatą. Tačiau, jei reikėtų rinktis, prisipažinsiu, kad turčiau gana aiškių nusistatymų už kokią kandidatą(-ę) balsuočiau. Pirmia, remčiau religinių tradicijų puoselėjimą valstybės gyvenime. Klaiku net pasidaro, skaitant, kad yra tokių, kurie norėtų religijos dėstymą pašalinti iš mokyklų. Jei jau nieko kito, tai bent šią vieną taisyklę reikėtų pasisavinti iš dabarties laikų ir juose matomų poslinkių, būtent, kad religijos slopinimas yra bendruomeniškai žalingas, o valstybei pavojingas. Lietuvai reikia ne mažiau, o daugiau religijos, kad padėtų apgydyti tas galias žaizdas, nuo kurių tauta kenčia. Antra, atiduočiau balsą kandidatui, kuris siektų įvesti sveiką pusiaus-

(nukelta į 7 psl.)

- Pianistas Andrius Kuprevičius, Cleveland, OH, rugšėjo 30 d. atšventė amžiaus 75 metų sukaktį.

- Operų solistė Elzbieta Kardelienė-Račiborskaitė, Montreal, Kanada, lapkričio 17 d. švęs amžiaus 95 metų sukaktį.

- "Moters savaitgalis" - pasikaitų, simpoziumų, diskusijų junginys - šiemet Pasaulio Lietuvių Centre, Lemont, IL, rengiamas spalio 25-27 dienomis. Iniciatyvos ėmėsi Pasaulio Lietuvių Centro renginių komitetas.

- Koncertus partizanams šelpti Partizanų globos komitetas spalio 18 d. rengia Pasaulio Lietuvių Centre, Lemont, IL, o spalio 20 d. - Jaunimo Centre Chicagoje.

- Lietuvių Fondo pokylis įvyks lapkričio 9 d. Pasaulio Lietuvių Centre, Lemont, IL.

- Pianistės Mūzos Rubakytės, gyvenančios Paryžiuje, koncertas įvyks lapkričio 10 d. Chicago Jaunimo Centre. Rengia JAV LB Kultūros taryba.

- Lietuvių Operos tradicinis pokylis įvyks lapkričio 16 d. Chicago Jaunimo Centro didžiojoje salėje.

- Šių metų gruodžio 2 dieną pedagogui, visuomenininkui ir žurnalistui, buvusiam nacių politiniam kaliniui Juozui Kojeliui sukanka 80 metų. Ši rudenį išeina jo publicistinių straipsnių rinkinys "Ir šviesa ir tiesa". Lapkričio 17 dieną Los Angeles, Šv. Kazimiero parapijos salėje, įvyks Juozo Kojelio knygos pristatymas ir gimtadienio paminėjimas.

- A. Landsbergio paskaitos Long Islando bibliotekose: Spalio 1 d. 2:00 p. p. - "Imperijos galas: Pamirštųjų tautų prisikėlimas"; Freeport Library, W. Merrick R. & S. Ocean Ave., Freeport; tel. (516) 379-3274. Spalio 2 d. 1:00 p. p. - "1001 nakties pasakas", filmo "Bagdado vagis" 2 dalis; Roslyn Library, 2 Paper Mill Rd., Roslyn; tel. (516) 621-2240. Spalio 7 d. 7:30 p. p. - "Nuotykiai Pasaulio Literatūroje - Thomas Mann, "Dr. Faustus"; North Babylon Library, 815 Deer Park Avenue, North Babylon; tel. (516) 669-4020. Spalio 16 d. - "Scherezadė - Atpirkimas pasakomis"; Roslyn Library.

- Vytauto Mačernio 75-čio prisiminimą organizuoja mokslo draugai. Komitetą sudaro G. Dzirvonienė, I. Smiliauskienė, L. Baltrušaitienė, A. Smilga ir St. Žilevičius. Minėjimas įvyks Chicagoje spalio 12 d.

- Ateitininkų medikų korp. "Gaja" kviečia visus į visuotinį susirinkimą spalio 27 d. Ateitininkų namuose, Lemont, IL. Susirinkimas prasidės Pal. Jurgio Matulaičio bažnyčioje šv. Mišiomis už mirusius narius.

- Suejo penkeri metai, kai amžinybėn išėjo poetė ir literatūros kritikė Zivilė Bilaišytė.

- Lietuvos Dukterų draugijos skyrius Detroito spalio 13 d. Dievo Apvaizdos parapijos Kultūros centre ruošia koncertą. Dalyvaus Clevelando Dievo Motinos parapijos choras, vadovaujamas Ritos Čyvaitės-Kliorienės, ir solistė Virginija Bruožytė-Muliolienė. Detroito ir tolimesnių apylinkių lietuviai kviečiami aktyviai dalyvauti.

*Skaitytojai rašo
"Darbininkui"*

Ne iš piršto išlaužta užuomina

Seimo ir Krikščionių demokratų partijos valdybos nario dr. Alberto Šimėno 1996 m. rugsėjo 5 dieną Kultūros židinyje padarytame išsamokame pranešime pasigedau žodžio apie Lietuvos sienas. Savo pastabose, kalbėdamas apie Lietuvos valdžios "maišiogališkąją" sienų politiką, be kitų dalykų, užsiminiau ir apie Lietuvos valdžios išpareigojimą Rusijos Federacijai prisidėti prie rusų ūkinio ir nacionalinio kultūrinio išvirtinimo Karaliaučiaus srityje. Prelegentas, atsiliepdamas į mano užuominą, pakartotinai paneigė tokį Lietuvos valdžios išpareigojimą Rusijos Federacijai, o pranešimo tvarkovas Algis Vedeckas mane nutraukė ir nebeleido paaiškinti bei pagrįsti mano užuominos. Taigi dr. Alberto Šimėno pranešimo klausovams galėjo susidaryti įspūdis, kad šis Lietuvos valdžios išpareigojimas Rusijos Federacijai tėra tik iš piršto išlaužtas mano pramanas. Todėl čia pacituojau 1991 m. liepos 29 d. Maskvoje sudarytosios "Sutarties tarp Lietuvos Respublikos ir Rusijos Tarybų

Federacinės Socialistinės Respublikos dėl tarpvalstybinių pagrindų atitinkamą nuostatą (11 str.), atšviečiančią mano pastabose užsimintą Lietuvos valdžios išpareigojimą Rusijos Federacijai,

Sutartis

tarp Lietuvos Respublikos ir Rusijos Tarybų Federacinės Socialistinės Respublikos

Dėl tarpvalstybinių santykių pagrindų

11 straipsnis

Rusijos Tarybų Federacinė Socialistinė Respublika reiškia savo ypatingą suinteresuotumą, o Lietuvos Respublika prisiima išpareigojimą prisidėti prie palankių Kaliningrado srities ūkinio ir nacionalinio kultūrinio vystymosi sąlygų išsaugojimo. Šios sąlygos bus sureguliuotos specialiaame Aukštųjų Susitariančiųjų Šalių susitarime.

"Draugas", 1991 m. rugpjūčio 7 d.

SKRYDŽIŲ KAINOS Į LIETUVĄ

NY -- VILNIUS -- NY

Spalio mėn. \$550
Lapkričio 1 - gruodžio 12.. \$500
Gruodžio 13 - 31 \$650
Sausio ir vasario mėn. \$500

CHICAGO - VILNIUS - CHICAGO

Spalio mėn. \$715
Lapkričio mėn. \$570
Gruodžio 1 - 12 \$605
Gruodžio 13 - 24 \$715
Gruodžio 25 - vasario 28 \$570
Kovo 1 - 20 \$605
Kovo 21 - balandžio 30 \$750

Plius mokesčiai

Papiginti skrydžiai iš visų JAV miestų. Vietų skaičius ribotas.

VYTIS TRAVEL

40-24 235 ST.

DOUGLSTON, NY 11363

TEL. 718-423-6161

800-77-VYTIS

PASINAUDOKITE PAPIGINTOMIS KAINOMIS

rudenį ir žiemą, skrisdami į Vilnių ir Rygą!

Mes taip pat siūlome patogius skrydžius ir keliones
laivu į Karibų salas, Australiją, Aziją ir Europą.

Dėl daugiau informacijų skambinti:

AIREX TRAVEL AGENCY

382 Broad Ave.

Leonora, NJ 07605

(201) 944-1273 (800) 955-7370 (201) 947-2189

VILTIS (HOPE)

LITHUANIAN RELIEF PARCEL SERVICE, Inc.

368 West Broadway, Boston, MA 02127

TEL.: (617) 269-4455

TIESIOGINIAI SIUNTINIAI IŠ BOSTONO Į LIETUVĄ

SPALIO mėn. siuntinius paimsime šiose vietovėse:

BROCKTON, MA	spalio 10 THU	3:30 - 5:30 PM
LOWELL, MA	spalio 11 FRI	12 NOON - 1 PM
LAWRENCE, MA	spalio 11 FRI	2:00 - 3:00 PM
NASHUA, NH	spalio 11 FRI	4:00 - 5:00 PM
WATERBURY, CT	spalio 12 SAT	9:30 - 11:00 AM
HARTFORD, CT	spalio 12 SAT	12 NOON - 2 PM
CAPE COD, MA	spalio 16 WED	3:00 - 5:30 PM
PUTNAM, CT	spalio 17 THU	1:00 - 2:00 PM
PROVIDENCE, RI	spalio 17 THU	4:00 - 6:00 pm
WORCESTER, MA	spalio 19 SAT	12 NOON - 2 PM
NORWOOD, MA	spalio 21 MON	5:30 - 6:30 PM
ALBANY, NY	spalio 24 THU	6:00 - 8:00 PM
BIRNGHAMPTON, NY	spalio 25 FRI	9:00 - 10:30 AM
SCRANTON, NY	spalio 25 FRI	12:00 - 1:30 PM
PITTSBURGH, PA	spalio 25 FRI	2:00 - 3:00 PM
FRACKVILLE, PA	spalio 25 FRI	4:00 - 6:00 pm
PHILADELPHIA, PA	spalio 26 SAT	12 NOON - 2:00 pm
BROOKLYN, NY	spalio 26 SAT	12 NOON - 2:00 PM
BALTIMORE, MD	spalio 26 SAT	5:30 - 7:00 PM
WASHINGTON, DC	spalio 27 SUN	1:00 - 4:00 PM
BRIDGEPORT, CT	spalio 28 MON	9:00 - 10:00 AM

VILTIS - LIETUVIŠKA SODYBA

368 WEST BROADWAY

BOSTON, MA 02127

(617) 269-4455

V. Kapočiaus nuotr.

Lietuvos pensininkai iš vyriausybės reikalauja bent minimalių socialinės apsaugos garantijų.

atlanta IE, Inc.

800 - 775 - SEND ▼ 914 - 258 - 5133

Garantuotas, greitas ir saugus
siuntinių pristatymas

nuo DURŲ iki DURŲ

Siuntiniai pasieks gavėją per 6 savaites,
o oro paštu - per 14-a darbo dienų

į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, BALTARUSIJĄ, RUSIJĄ.

OCTOBER SCHEDULE

OCT 3 THU	PHILADELPHIA, PA	11 - 12 NOON
OCT 4 FRI	KEARNY, NJ	11 - 12 NOON
OCT 4 FRI	PATERSON, NJ	1 - 2 PM
OCT 8 TUE	PUTNAM, CT	11 - 12 NOON
OCT 10 THU	NEWARK, NJ	11 - 12 NOON
OCT 12 SAT	BROOKLYN, NY	12 - 1 PM
OCT 15 TUE	NEW BRITAIN, CT	11 - 12 NOON
OCT 15 TUE	NEW HAVEN, CT	1 - 2 PM
OCT 15 TUE	WATERBURY, CT	4 - 5 PM
OCT 17 THU	PHILADELPHIA, PA	11 - 12 NOON
OCT 17 THU	BALTIMORE, MD	4 - 5 PM
OCT 18 FRI	KEARNY, NJ	11 - 12 NOON
OCT 18 FRI	PATERSON, NJ	1 - 2 PM
OCT 24 THU	NEWARK, NJ	11 - 12 NOON
OCT 25 FRI	BROOKLYN, NY	12 - 1 PM

Padovanokite DARBININKO prenumeratą savo pažįstamiems bei draugams švenčių proga! Prenumerata vieniems metams - tik \$30.

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B. S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N. Y. 11421
WE DELIVER
Tel.: 296 - 4130

ECONOMY AIRFARES TO VILNIUS

New York-Vilnius-New York \$580 r.t.

One way to Vilnius \$360

FREGATA TRAVEL

250 West 57th Street, 1211

New York, NY 10107

Tel.: (212) 541-5707

MES SIŪLOME PIGIAUSIAS KELIONES Į VILNIŲ IŠ BET KOKIOS VIETOVĖS AMERIKOJE AR KANADOJE

Ferrante Travel Center

135 Broad Ave., Palisades Park, NJ 07650

(800) 654-2432

(201) 592-8780

Šilalės laikraščio pokalbis su St. Xavier universiteto profesoriumi, psichologijos katedros vedėju dr. Algiu Norvilu

(atkelta iš 5 psl.)

vyra tarp valstybės centro ir savivaldybių savarankiškumo. Taip, yra konstitucija, kuri saisto visus, tačiau jos rėmuose reikėtų sudaryti sąlygas kuo platesnei iniciatyvai. Pagaliau, balsuočiau tik už kandidatą su veidu. Stengčiau sužinoti, kiek kandidatas yra pasižymėjęs savo sumanumu, veiklumu, kiek jis garbingas, atjaučiantis vargan papuolusių žmogų. Tiesa, šyptelėdavau, kai per ankstesnius rinkimus karais skaitydavau kvietimą balsuoti už "specialistą". Tokiu patarimu labai suabejočiau. Ne specialisto reikia, o dorą ir išmincingo žmogaus, kuris, ir nebūdamas specialistu, visada reikalui iškilus galėtų jį pasikviesti talkon.

Idomu būtų išgirsti, kokiomis charakterio savybėmis lietuviai panašius į amerikiečius, o kokiomis - skirtingus?

Oi, tai įdomus klausimas, į kurį, deja, atsakymo neturiu. Čia, išeivijoje, pokario metais užaugome su maždaug tokiu lietuviu įvaizdžiu: darbštus, patikimas, idealistas, sąžiningas, taupus - ir dar būtų galima pridurti eilę kitų teigiamų apibūdinimų. Net kur suodavo toks juokas: jei darbdavys sužinodavęs, kad ieškantysis darbo esąs lietuvis, tai iš karto pasamdėdavęs. Ar toks apibendrinimas taikytinas ir tėvynėje gyvenantiems lietuviams, nežinau. Per mažai su jais susiduriu, kad galėčiau pasakyti. O naujai atvykusių vaizdas dar labai margas: jų tarpe pasitaiko ir idealistų, ir vagių.

Dėl to skirtumo tarp amerikiečių ir lietuvių mintin tik ateina tos nusistovėjusios bendry-

bės: amerikietis yra praktiškas, tiesus, draugiškas, lietuvis - uždaras, pastovus, svajingas. Bet kaip jie panašūs - gal, sakyčiau, ir vienas, ir kitas turi nemažą kiekį sveiko proto, ką amerikiečiai vadiną "common sense".

Gal jūs, kaip atvykęs iš amerikietiškos aplinkos, galėtumėte pakalbėti apie spaudą, spaudos laisvę, konkurencinę kovą tiek Jungtinėse Amerikos Valstijose, tiek mūsų.

Lyginti Ameriką ir Lietuvą spaudos atžvilgiu, prisipažinsiu, negalėčiau, nes nesu pakankamai susipažinęs su spaudos padėtimi Lietuvoje. Amerikoje, žinoma, jau iš seno vadovaujama si kurtine nuostata, kad spauda turi būti laisva. Pastaruoju metu spaudos pasaulyje yra labai suaktyvėjusi konkurencinė kova. Steigiasi nauji žurnalai, kurie atliepia gyvenimo reikalavimus, ir užsidaro tie, kurie paklausos nebūti. Ryškiai sumažėjęs didelių dienraščių skaičius, bet, iš kitos pusės, igyja labiau populiarumo vietinio pobūdžio laikraščiai. Vienus jaudina dienraščių praradėjimas, nes baiminamasi, kad kartu prarandamas ir pasaulinio žiūrinis įvairumas. Kalbant apie Lietuvą, esu pastebėjęs nuogastavimų, jog ten esama per daug spaudos. Kam tiek daug jos reikia? Dėl tokio nuogastavimo visai nesijaudinčiau. Priešingai, jaudinčiau, jei pasirodytu, kad per mažai jos esama. Kuo platesnė spaudos apimtis, tuo labiau ji atlieps krašto gyventojų pažiūras bei patenkins jų domesius. O jei nesugebės atliepti gyventojų norų, tai su laiku tik turės užsirdaryti.

Kanados Lietuvių dienos

34-tosios Kanados Lietuvių dienos vyks **Toronte** š. m. **spalio 11-13 d.**

Penktadienį, **spalio 11 d., 7 v. v. - literatūros vakaras** Prisikėlimo parapijos parodų salėje; **9 v. v. - jaunimo susipažinimo vakaras** didžiojoje salėje; šeštadienį, **spalio 12 d., 9:30 v. r. - mokytojų suvažiavimas** Prisikėlimo parapijos patalpose; **10 v. r. - sporto varžybos** (vieta dar nepaskelbta); **11 v. r. - Tautodailės Instituto suvažiavimas** Anapilyje, Mississauga; **2 v. p. p. - Dramos pietė** Lietuvių Namuose; **6 v. v. - meno ir tautodailės paroda** Anapilyje; **7 v. v. - iškilmingas balius** Anapilyje; sekmadienį, **spalio 13 d., 9:30 v. r. - Mišios (Luteronų Išganytojo bažnyčioje); 10:15 v. r. - Mišios** Prisikėlimo bažnyčioje; **11:00 v. r. - Mišios** Anapilio bažnyčioje; **4:00 v. p. p. - K. L. Dienų koncertas** Anapilyje; **8:00 v. v. - Atsisveikinimo vakaras Lietuvių Namuose. M. B.**

Akcija prieš Būtingės terminalo statybą

Akcija "Tik šviri jūra jungia", kurios negausūs dalyviai protestavo prieš Būtingės terminalo statybą, surengė Aplinkos apsaugos klubas ir Latvijos buriuotojų draugija. Po akcijos atvykęs į Lietuvą su neoficialiu vizitu I. Emsis pareiškė, "kad nors ir lietuviai artėja prie darbų pabaigos sausumoje, tačiau laukia dar dideli darbai jūroje, kurių nebus galima pradėti ir finansuoti be tarptautinių susitarimų, vadina si - ir be Latvijos sutikimo". Pasak jo, Lietuva, nederindama stovybos su Latvija, nesilaiko Helsinkio konvencijos reikalavimų, tuo pačiu aštrindama tarpvalstybinius santykius.

Vilniaus miesto meras Alis Vydūnas įteikia 1996 m. Vilniaus premiją monsiniurui Kazimieriui Vasiliauskui (dešinėje). V. Kapočiaus nuotr.

BALFas - Lietuvos kelias

"Draugo" Nr. 167 ir 177 išspausdintas išsamus, jaudinantis straipsnis apie BALFo 52 metų veiklą. Stilingai ir planingai rašė Povilas Vaičekas, buvęs partizanas, politinis kalinys, tremtinys. Balfo darbuotojai, užsiėmę plačiašake labdaros veikla, neturi laiko apie ją rašyti, ir tuo labiau apie save. O tie, kurie turėtų informuoti spaudą ir skaitytojus, turbūt "po lietaus laukia giedros, o po giedros - lietaus".

Šiame vertingame P. Vaičekausko rašinyje užsiminta: "Šiuo metu išeivijoje yra susikūrusių tiek daug visokių (labdaros - V. K.) organizacijų, kurių veikla tarytumei užgožia milžinišką BALFo veiklą". 1940-1944 Amerikos

Lietuva švytėjo ir dabar tebešvytėja jų igyvendinta vienybės samprata. Mums dabar belieka, vietoje dažnos kalbos kaišiojant žodį "vienybė", ar jį rašantiesiems plunksnas' griaužiant, prisiminti, kaip anų metų lietuviai iš daugelio organizacijų sukurė vieną - Bendrą Amerikos Lietuvių Fondą, su seseryse - Amerikos Lietuvių Taryba. Anot politinių kalinių Balio Gajausko, kun. Svarinsko ir kitų, mums vien tie žodžiai buvo lyg gyvybės eliksyras. BALFas nė vieno labdaros reikalingo neišskirdavo, pirmuoju smuiku grojo gauti sąrašai partizanų, tremtinių, politinių kalinių. Kaip tvarkingai buvę 1941 m. sukilimo dalyviai, partizanai, politiniai kaliniai ir tremtiniai praneša gavę BALFo paramą, rasite BALFo istaigoje. Pirmą krovinį ir po to kelias kitas tokių anketų formas iš Lietuvos atvežė Juozas Polikaitis, B. Gajauskas. Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmininkas Bronius Nainys sako, kad būnant Lietuvoje, buvo paprašytas, kad atvežtų į BALFo istaigą užpildytas partizanų anketas. Galvojo, kad dar yra vietos odos krepšyje. O kai atnešė - žiūri, kad čia dėžė. "Ką gi - tempiau". Mokyt. Jonas Kavaliūnas taip pat lengvai pažadėjo tarpininkauti, bet gavęs didelę dėžę - sunerimo. O kai BALFe peržiūrėjo tas anketas, nustebo, kaip tvarkingai partizanai ir politiniai kaliniai remiami. Jis sakė: "Jei anksčiau būčiau jas matęs, kai rinkau BALFo aukas, daugiau būčiau surinkęs". (Turėtų gnybteleiti sąžinę visiems rašantiems, ir man pačiam.)

Kas ta partizanų, politinių kalinių, tremtinių anketa forma? Tai parašyti žodžiai prie atspausdintų eilučių apie partizanų dalinio vietą, vardą, dalyvius, liudininkus. Kokia parama gauta, kas buvo prašyta, kas ateityje reikalinga. Ši informacija gal nutildys bereikalingas kalbas, ruošiantis didžiajam BALFo rudens vajui. Būkime geraširdžiai ir aukokime, kad našlaitėlis nusišypsotų, partizanas, politinis kalinys, tremtinys, sergantieji ir visi kiti pagalbos reikalingi žinotų, jog jie nėra užmiršti ir jais rūpinamasi.

Šio rudens vajaus metu tegu visų žvilgsniai krypta į BALFą, nes "BALFas - Lietuvos kelias". Susikabinę rankomis, jauskime delnų šilumą ir nemeluota vienybę puoš gražiausiais spalvoti rudens lapai.

Vytautas Kasniūnas,
BALFo direktorius informacijai

V. Kasniūnas, P. O. Box 475,
Beverly Shores, IN 46301

"Baltic News Service" - Internetė

Naujienų agentūra "Baltic News Service" pradėjo žinių tarnybos darbą Internetė. Čia galima kas dvi valandas sužinoti visas "karštas" naujienas anglų kalba iš Lietuvos bei lietuvių kalba - naujienas iš viso pasaulio.

Ir išeivija, užsieniuose besimokantys studentai, jaunimas, žmonės besidomintys Baltijos šalių gyvenimu turės geras galimybes gauti objektyvią ir operatyvią informaciją apie įvykius Lietuvoje. "Baltic News Service" home page adresas: www.bns.lt.

BNS

Naujasis ALTS-gos garbės narys - dr. Bronius Nemickas iš New Yorko kalba šios Sąjungos seimo metu įvykusiojo politinio simpoziumo tema "Lietuvos politinė padėtis 1938-1940 metais" diskusijų metu. Ed. Šulaičio nuotr.

\$ 475.00 į LIETUVĄ

New York/Newark - Vilnius - New York/Newark

\$550.00 į LIETUVĄ

Chicago - Vilnius - Chicago

Plius mokesčiai

Kaina galioja lapkričio mėnesį ir Naujųjų Metų sutikimo proga.

Dėl informacijos kreipkitės į **Albiną ar Kristiną**

BALTIC TOURS
77 Oak St. Suite 4
Newton, MA 02164
Tel.: 617-965-8080
800-216-5987

UNITED STATES POSTAL SERVICE [®]			Statement of Ownership, Management, and Circulation (Required by 39 USC 3685)		
1. Publication Title DARBININKAS		2. Publication Number 0148-360		3. Filing Date 9/27/96	
4. Issue Frequency Weekly , except 2nd & 3rd week in July		5. Number of Issues Published Annually 50		6. Annual Subscription Price \$30.00	
7. Complete Mailing Address of Known Office of Publication (Not printer) (Street, city, county, state, and ZIP+4) 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207				Contact Person Rev. Francis Giedgudas (718) 827-1350	
8. Complete Mailing Address of Headquarters or General Business Office of Publisher (Not printer) Franciscan Fathers, 361 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207					
9. Full Names and Complete Mailing Addresses of Publisher, Editor, and Managing Editor (Do not leave blank) Franciscan Fathers, 361 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207					
Editor (Name and complete mailing address) Mr. Julius Kelecas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207					
Managing Editor (Name and complete mailing address) Rev. Francis Giedgudas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207					
10. Owner (Do not leave blank. If the publication is owned by a corporation, give the name and address of the corporation immediately followed by the names and addresses of all stockholders owning or holding 1 percent or more of the total amount of stock. If not owned by a corporation, give the names and addresses of the individual owners. If owned by a partnership or other unincorporated firm, give its name and address as well as those of each individual owner. If the publication is published by a nonprofit organization, give its name and address.)					
Full Name		Complete Mailing Address			
Franciscan Fathers		361 Highland Blvd.			
(Non-Profit Corp.)		Brooklyn, NY 11207			
11. Known Bondholders, Mortgagees, and Other Security Holders Owning or Holding 1 Percent or More of Total Amount of Bonds, Mortgages, or Other Securities. If none, check box ☒ None					
Full Name		Complete Mailing Address			
None					
12. Tax Status (For completion by nonprofit organizations authorized to mail at special rates) (Check one) ☒ Has Not Changed During Preceding 12 Months ☐ Has Changed During Preceding 12 Months (Publisher must submit explanation of change with this statement)					
PS Form 3526, September 1995 (See instructions on Reverse)					
13. Publication Title DARBININKAS		14. Issue Date for Circulation Data Below 9/27/96			
15. Extent and Nature of Circulation		Average No. Copies Each Issue During Preceding 12 Months		Actual No. Copies of Single Issue Published Nearest to Filing Date	
a. Total Number of Copies (Net press run)		3,150		3,000	
b. Paid and/or Requested Circulation		100		100	
(1) Sales Through Dealers and Carriers, Street Vendors, and Counter Sales (Not mailed)		2,765		2,731	
(2) Paid or Requested Mail Subscriptions (Include advertiser's proof orders and exchange copies)					
c. Total Paid and/or Requested Circulation (Sum of 15b(1) and 15b(2))		2,865		2,831	
d. Free Distribution by Mail (Samples, complimentary, and other free)		None		None	
e. Free Distribution Outside the Mail (Carriers or other means)		100		100	
f. Total Free Distribution (Sum of 15d and 15e)		100		100	
g. Total Distribution (Sum of 15c and 15f)		2,965		2,931	
h. Copies not Distributed		(1) Office Use, Leftovers, Spoiled		185	
(2) Returns from News Agents		None		None	
i. Total (Sum of 15g, 15h(1), and 15h(2))		3,150		3,000	
Percent Paid and/or Requested Circulation (15c / 15g x 100)		96.63%		96.59%	
16. Publication of Statement of Ownership ☐ Publication required. Will be printed in the 10/4/96 issue of this publication. ☒ Publication not required.					
17. Signature and Title of Editor, Publisher, Business Manager, or Owner Rev. Francis Giedgudas, Business Manager		Date 9/27/96			
I certify that all information furnished on this form is true and complete. I understand that anyone who furnishes false or misleading information on this form or who omits material or information requested on the form may be subject to criminal sanctions (including fines and imprisonment) and/or civil sanctions (including multiple damages and civil penalties).					
Instructions to Publishers					
1. Complete and file one copy of this form with your postmaster annually on or before October 1. Keep a copy of the completed form for your records.					
2. In cases where the stockholder or security holder is a trustee, include in items 10 and 11 the name of the person or corporation for whom the trustee is acting. Also include the names and addresses of all stockholders who own or hold 1 percent or more of the total amount of bonds, mortgages, or other securities of the publishing corporation. In item 11, if none, check the box. Use blank sheets if more space is required.					
3. Be sure to furnish all circulation information called for in item 15. Free circulation must be shown in items 15d, e, and f.					
4. If the publication had second-class authorization as a general or requester publication, this Statement of Ownership, Management, and Circulation must be published; it must be printed in any issue in October or, if the publication is not published during October, the last issue printed after October.					
5. In item 16, indicate the date of the issue in which this Statement of Ownership will be published.					
6. Item 17 must be signed.					
Failure to file or publish a statement of ownership may lead to suspension of second-class authorization.					
PS Form 3526, September 1995 (Reverse)					

Mirus giliam lietuviui patriotui
ir ilgamečiui TAUTOS FONDO
REVIZIJOS KOMISIJOS nariui

A. + A.

PETRUI AŽUOLUI,

žmonai PRANEI, sūnams PRANUI IR GENIUI,
dukrai MARYTEI, anūkams bei giminėms ir
artimiesiems reiškiamo gilią užuojautą.

TAUTOS FONDAS

Tauriam Lietuvos sūnui - visuomenininkui

A. + A.

PETRUI AŽUOLUI

Amžinybėn iškeliavus, nuoširdžiai užjaučiame
žmoną PRANĘ, šeimą ir gimines.

Su malda ir giliu liūdesiu

PASAULIO LIETUVIŲ KATALIKŲ SAJUNGOS
VALDYBA

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

E-mail: 103517.1071@compuserve.com

Redakcija (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. (718) 827-1351

Spaustuvė (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas (718) 827-7932
Salė (kor.) (718) 827-9645
Salės adm. (718) 235-8386

"Blusų turgus", rengiamas Lietuvių Atletų klubo, **įvyks spalio 5 - 6 d.** Kultūros Židinyje, 361 Highland Blvd., Brooklyn, NY. Žiūr. skelbimą šiame puslapyje.

Kultūros Židinio metinis suvažiavimas - susirinkimas įvyks š. m. spalio 26 d. Kultūros Židinio žemutinėje salėje, 361 Highland Blvd., Brooklyn, NY. Susirinkimo narių registracija - 9 val. ryto; susirinkimo pradžia - 10 val. ryto. Programoje bus Židinio vadovybės metiniai pranešimai, diskusijos, užkandis ir Tarybos rinkimai. Visi nariai, rėmėjai ir norintieji dalyvauti kviečiami atsilankyti šiame XX-tajame metiniame Kultūros Židinio suvažiavime.

Rašytojas Algirdas Landsbergis skaitys savo kūrybą JAV LB New York **Queens apylinkės rengiamoje kultūrinėje popietėje** š. m. spalio 13 d., sekmadienį, Kultūros Židinyje, 361 Highland Blvd., Brooklyn, NY. Programoje bus ir muzikinė dalis: jauna pianistė Guoda Gedvilaitė ir smuikininkas Vilhelmas Čepinskis. *Paskirkite šį pusdienį kultūrinei atgaivai!*

Grazina Marija Brazdžionytė - Griniuvienė š. m. rugsėjo 22 d. mirė Spokane, WA. Liūdintis liko sūnus Algis su šeima. Velionė kartu su vyru gen. št. plk. Kaziu Griniumi į JAV atvyko 1941 m. iš Vokietijos, kur jis buvo Lietuvos karo atstovu Berlyne. New Yorkie Griniai įsijungė į lietuvių veiklą už Lietuvos atstatymą. Plk. Griniaus iniciatyva buvo įsteigtas ALTO Amerikos lietuvių informacijos centras. Tam tikrą laiką plk. Grinius dirbo Amerikos Balso radijuje New Yorke, o paskui Washington, DC, kur mirė 1965 m. gegužės 29 d. Vyresniąją lietuvių visuomenę pažinojo ji iš jo karinių apžvalgų, kurias II pas. karo metu spausdino Amerikos lietuvių laikraščiai. Jis buvo Lietuvos prezidento dr. K. Griniaus vyresnysis sūnus.

Apreiškimo par. piknikas, įvykęs rugsėjo 15 d. Kultūros Židinyje Brooklyn, praėjo su dideliu pasisekimu. Dalyvavo daug žmonių, buvo skanaus maisto, pasitaikė labai gražūs oras. Telšinskas visus linksmino savo vieno žmogaus orkestru. Loterijos prizų laimėtojai: 500 dol. - Petras Švitra; 300 dol. - Petras Ažuolas; 100 dol. - Mildred Bartkus (ji savo laimėtą prizą paaugojo parapijai); 100 dol. - Della Mari, Hewitt, NJ.

Agentūra AIREX TRAVEL AGENCY paskelbė nupigintus skrydžius į Vilnių nuo rugsėjo mėn. pradžios. (žiūr. psl.6)

Rima Laura Vaičiūtė šiais metais įsigijo magistro laipsnį pedagogikos srityje (Master of Education - Summa Cum Laude) iš Hunter College, City University of New York.

Ruošdama magistrą, Rima mokytojo Joseph Pulitzer vidurinėje mokykloje New York, kur ir toliau dėsto anglų kalbą ir socialinius mokslus. Ši mokykla dažnai organizuoja moksleivių keliones į įvairias pasaulio šalis. Šiomet, Rimos lydimi, moksleiviai aplankė Mykolo Biržiškos vidurinę mokyklą Lietuvoje.

Rima baigė Maironio Lituanistinę mokyklą, šoko tautinius šokius su Tryptiniu ir sportavo.

Sėkmės darbe ir gyvenime Rimai linki jos tėvai, prof. Rimas ir Aukšė Vaičiuliai, močiutė Bronė Miklienė ir senelis Kostas Vaičiūnis iš St. Petersburg, Florida.

V. Maželio nuotr.

Gintė Damušytė, LR Misiijos prie JT patarėja ir buvusi ilgametė Lietuvių Katalikų Religinės Šalpos darbuotoja ir Lietuvių Informacijos Centro vedėja, spalio 2 d. išvyksta dirbti į Austriją. Ji paskirta patarėja LR Ambasadoje Vienoje ir Lietuvos Misiijos vadove prie Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo Organizacijos (Organization for Security and Cooperation in Europe). Naujas darbo adresas: Embassy of Lithuania, Lowengasse 47, A-1030 Wien, Austria. Tel. (43) (1) 718-5467.

Aidas Bareikis - Fulbright studentas New Yorke

Aidas Bareikis gimė 1967 m. Vilniuje. 1987 m. baigė M. K. Čiurlionio vidurinę meno mokyklą ir įstojo į Vilniaus Dailės Akademiją, tapybos katedrą. Ją baigė 1993 m., gavo Fulbright stipendiją ir atvykęs į New Yorką, Hunter College (City University of New York) ruošiasi magistro laipsniui, kurį turėtų įgyti 1997 metais. 1993 m. yra gavęs iš Atviros Lietuvos Fondo (Soros) vienkartinę stipendiją, bei paramą iš Studijų užsienyje komisijos prie Lietuvos Ministrų Tarybos. 1995 m. paramą suteikė Tautos Fondas New Yorke.

1995 m. dailininko pareiškime Bareikis rašo: "Turi būti neatsakomybė gimusi iš reikalo, kad pilnatviška laisvė ekstatiskai ir demonstratyviai neigtų profanaciją. Bet to negana. Turi būti atrastas būdas, kaip ištrinti kreidos liniją tarp to, kas yra imanoma ir kas neįmanoma. Turi būti stebuklų nuostatai: vėjavaiškiumas sublimacinėje plotmėje. Bet ir to negana". (Iš anglų kalbos vertė - A. K.)

Bareikis priešinasi viskam, kas jį verčia mąstyti ar veikti kitų nustatytyse rėmuose. Iš šio taško žiūrint, kūryba (pačioj aukščiausioj plotmėj) tampa arena, kurioje anarchija ekstatiskai ir demonstratyviai gali neigti tradiciją bei konvenciją. Tačiau tuo atveju visus žaislus tenka susinešti į savo vienišą kiemą, kur atsiskyrėlio tyloje ir stebuklams, ir išradimams vietos yra. Bet to irgi negana. Nes tokia lygyje kūryba reikalauja itin aštrių disciplinų, taikomų tik sau pačiam, ir brandžių išraiškos formų, kad maištavimas neliktų tik pasišvaistymu. Iš kitos pusės, tiksliai tokioje būklėje gimsta reikalas savo gyvenimą komplikuoti ir atsakymų ieškoti pačiam ir savyje. Ir pasitaiko, kad darbo eigos atsistatymo metu atsiskleidžia nenumatytos galimybės ir netikėtos išvagos. Tačiau ir to

negana - kad jas būtų galima panaudoti ir ugdyti, reikia ne tik žinoti, kas jau yra padaryta (istorinis pagrindas), bet ir kas šiuo metu vyksta meno pasaulyje, kad būtų išvengta pasikartojimų.

Bareikis, atsisakęs įprastinių meno formų, pereina į instaliacijas, tikėdamas šioje srityje su laiku "sukurti iliuzijas, į kurias pats galėtų įtikėti". Instaliacijoje tapybinius įvaizdžius pakeičia rasti arba dailininko pagaminti objektai; tradicinius kompozicinius principus atstoja objektų išdėstymo metodika; o drobė - pasirinkta erdvė. Kai instaliacija vykdoma ne gamtoje, bet pastate, architektūriniai aplinkos elementai diktuoja darbo apimtį bei suteikia orientacijos taškus. Bareikis dažnai naudoja vidinį patalpos kampą, kuriame susiduria keturios plokštumos - grindų, dviejų sienų, lubų; ir su bėga penkios linijos - keturios išambinės ir viena vertikali. Kiekvienas tų elementų gali tapti vedamuoju organizaciniu principu, atsižvelgiant į tai, ką dailininkas nori pabrėžti - ar plokštumos plokštumą, plokštumų susikirtimą ar lūžį, įžambinių linijų perspektyvinę tėkmę, ar kampo vertikalumą; arba vizualiai "įžengti iš anapus sienos". Visais atvejais aplinka tampa aktyviu darbo elementu.

Bareikio instaliacijoms paranki kampinė grindų plokštuma, sienos rečiau naudojamos. Jo instaliacijos susideda iš daugelio mažų objektų, nudažytų, aptaptytų ir aptaškytų vienos spalvos atspalviais - spalva ir nudaiktina, ir apjungia paskirus objektus į simbolinę visumą. Objektai, apšviesti stačiai iš viršaus, nemeta šoninių šešėlių, tuo labiau išsijungdami į grindų plokštumą. Bareikis juos dėlioja lyg srovėmis, tekančiomis ar iš kampo gilumos, ar nuo žiūrovo į kampan; o nuo stambesnio objekto, pabiorimis ar ištiškimais - judėji-

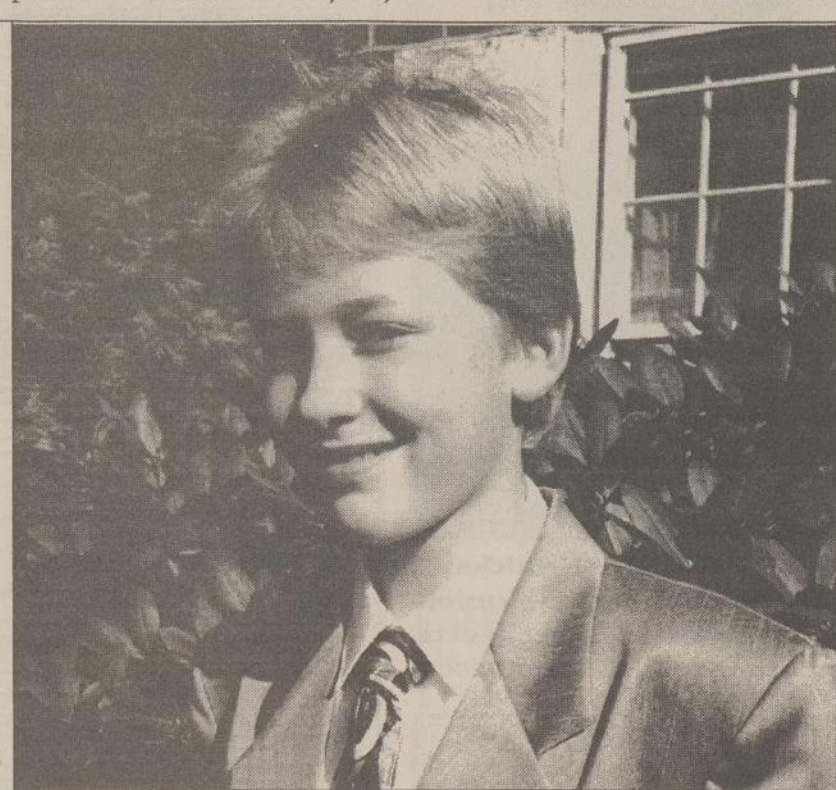
mas visumai sutelkia dinamišką įtampą ir drauge tarnauja kaip organizacinis, kompozicinis principas.

Proceso dinamikoje atsispindi ir darbo eiga - Bareikiui tai esminis kūrybos poreikis. Tad jo instaliacijos dvelkia jau įvykusio įvykio tyla, o proceso išdavoje gimęs darbas žiūrovui liudija dailininko užsimojimą, susikaupimo lygmenį bei pojūtį aplinkai. Į paskirus objektus įsižiūrėjus, atsiveria kitas pasaulis, kurį Bareikis vadina "ateities archeologiniais radiniais". Tai New Yorko miesto atmosferos, nuolaidos ir nuotrupos, išmesti žaislai, medicininiai protezai, reikmenys ir panašiai. Bareikiui daiktai - civilizacijos liudininkai; jų atranka - dailininko socialinis komentaras. Tad Bareikio instaliacijoje menkaverčiai daiktai įgauna egzistencinį bei politinį balsą.

Kaip savaiminga meno šaka, instaliacijos pasirodė 7-tame dešimtmetyje. Tačiau ši meno forma tik dabar rimtai gvildinama ir tarptautiniu mastu analizuojama, nes eksperimentus atsijoti ir suvokti esminius šios formos dėsnius reikėjo laiko. Instaliacijos iš dailininko reikalauja kitokio pasiruošimo: ryškaus požiūrio į pasaulį, visuomenę, gamtą ar medžiagas; tinkamos simbolikos bei įvaizdžių sąskambio nuovokos; judėjimo/judesio choreografijos; ir jautrumo aplinkai bei erdvei. Kas šiuo metu vyksta meno pasaulyje, atskleidžia ir informuoja Bareikio siekimus.

Rugsėjo 5-28 dienomis New Yorke vyksta 1996 Soho Meno festivalis. Aidą Bareikis yra pakviestas sukurti instaliaciją 420 W Broadway. Darbų atranką (iš magistro laipsnio mėnė siekiančių studentų New York) darė Modernaus meno muziejaus NY kuratorius Robert Storr.

Aleksandra Kašubienė

Gintautas Rugienius

su jaunuoliu Gintautu meldėsi jo tėveliai, giminės ir visi mišų dalyviai. Kun. St. Raila aukėjo mišias Gintauto ir jo šeimos intencija. Po pamaldų jaunuoli visi sveikino, pradėdant pilnutinį

katalikišką - krikščionišką gyvenimą.

Kun. klebono rūpesčiu buvo surengti puikūs pietūs klebonijoje, kuriuos paruošė Rasa Viliūnienė. Gintautui buvo palinkėta ir toliau gilinti savo religinį nusiteikimą, ypač uoliai dalyvaujant mišiose sekmadieniais ir šventadieniais, ir palaikyti lietuviškas parapijas. Tai vykdyti jam padeda tėvai. Nors jie gyvena toliau nuo lietuviškos parapijos, bet sekmadieniais atvyksta dalyvauti lietuviškose pamaldose.

Pastaba: Jei kiti jaunuoliai norėtų lietuviškai pasirengti Krikšto, Atgailos ir Sutvirtinimo sakramentams, kun. Stasys Raila mielai jiems pagelbėtų. Norintieji jo paslaugą, prašomi kreiptis laiškais arba telefonu šiuo adresu:

Kun. **Stasys Raila**
7200 Douglaston Pkwy
Little Neck, NY 11363
Tel. (718) 279-1034

SKELBIMAI

Moterims siūlomi darbai amerikiečių šeimose. Turi susikalbėti angliškai, mėgti vaikus, žinoti namų ruošos darbus. Patikima agentūra. Telef. (516) 377-1401. (sk.)

PINIGAI PERVEDAMI Į LIETUVĄ. Siuntiniai, maisto siuntiniai, **komercinės siuntos** laivu arba oro paštu - **air cargo.** TRANSPAK, 2638 W. 69th Street. Chicago, IL 60629. Telef. (312) 436-7772. CONNECTICUT valstijoje (203) 232-6600. (sk.)

BUTAI PENSININKAMS, modernūs, erdvūs, savarankiški tvarkytis, gražioje aplinkoje, Marijos Nekalto Prasidėjimo seserų globoje. Pasinaudokite progą. Kreiptis: Villa Maria, P. O. Box 155, Thompson, CT. 06277. (sk.)

Domiuosi lietuvių išeivijos spauda. Perskaite laikraščius "Darbininką", "Draugą", "Dirvą", "Tėvyne", ir kt., neskubėkite jų išmesti. O gal užsilieta ir lietuviškos spaudos iš Kanados, Argentinos ir kt.? Skambinti tel. (718) 959-1653 Vilimui. (sk.)

Dabar tuoj reikalinga moteris prižiūrėti du vaikus. Galėtų gyventi drauge arba atskirai. Tel. (518) 372-6529. (sk.)

Parduodami labai gražūs tautiniai drabužiai, dydis 8-10. Skambinti tel. (212) 249-9215. (sk.)

"Lietuvos aidas", patriotinės minties, plačios informacijos dienraštis, daugiausiai skaitomas išeivijos lietuvių, dėl daugiau kaip dvigubai pabrangusio pašto, buvo priverstas pakelti metinę oro paštu prenumeratą iki \$130 nuo 1994 m. rugpjūčio 1 d. Čekį \$130 rašyti "Lietuvos aidas" vardu ir siųsti JAV igaliojiniui adresu: Bronius Juodelis, 239 Brookside Lane, Willowbrook, IL 60514. Tel. 708 986-1613.

Kretingos pranciškonų labdaros valgyklai, kuri buvo aprašyta DARBININKO Nr. 29, aukojto:

Mrs. A. Laucius, Yonkes, NY - 10 dol.

Norintieji prisidėti prie šios valgyklos išlaikymo, prašomi aukas siųsti:

Franciscan Fathers
361 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207.

Pažymėkite, kad tai jūsų auka Kretingos vienuolyno labdaros valgyklai.

"Darbininko" administracija prašo skaitytojus nuolat atkreipti dėmesį į lipinukę ant laikraščio pažymėtą jūsų prenumeratos pasibaigimo datą EXP. Mielai skaitytojai nuoširdžiai prašomi laiku pratęsti prenumeratą ar sumokėti atsilikusių mokesčių.

ATLANTA Import Export, Inc., siuntinių į Lietuvą persiuntimo bendrovė, siuntinius vėl priims spalio 12 d., šeštadienį, nuo 12 val. iki 1 val. popiet Kultūros Židinio kieme. Dėl informacijų skambinkite tel. (914) 258-5133.

"VILTIES" siuntinių agentūros atstovas siuntinius vėl priims Brooklyn, Kultūros Židinio kieme, buv. spaustuves patalpose, spalio 26 d., šeštadienį, nuo 12 val. iki 4 val. popiet.

Brooklyn mūsų atstovas yra Algis Jankauskas, tel. (718) 849-2260. Jis paims siuntinius iš namų.

Vilniaus radijas žinias į JAV nuo rugsėjo 2 d. transliuoja 6120 khz dažniu. Transliacijos vyksta 8 val. vak. Pirmas pusvalandis - lietuviškai, antras - angliškai.

Visi maloniai kviečiami į
NY LIETUVIŲ ATLETŲ KLUBO rengiamą

BLUSŲ TURGŲ

spalio 5 - 6 d. nuo 10 val. ryto iki 5 val. popiet

Kultūros Židinyje, 361 Highland Blvd., Brooklyn, NY

Žemos kainos Jus vilios apsipirkti.

Čia rasite naujų ir vartotų drabužių, baldų, elektroninių daiktų, virtuvės reikmenų, sporto priemonių, žaislų ir įvairiausių kitų daiktų.

veiks virtuvė - skanūs pietūs, kava, pyragai ir atgaiva

- lėjimas nemokamas -

JAV LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS

NY QUEENS APYLINKĖ

maloniai Jus kviečia į

KULTŪRINĘ POPIETĘ

spalio 13 d., sekmadienį, 3 val. popiet

Kultūros Židinyje, 361 Highland Blvd., Brooklyn, NY

Programoje:

rašytojas **ALGIRDAS LANDSBERGIS**

pianistė **GUODA GEDVILAITĖ**

smuikininkas **VILHELMAS ČEPINSKIS**

Įėjimo auka - 12 dol.

-- Po programos užkandžiai ir atgaiva --